

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 2. Фебруара 1892.

Цена је огласима 6 дин. пара од врте
Преплату ваља слаати упутницом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се.

НАРЕДБА

У интересу здравља овдашњег грађанства а на основу тачке 6. члана 36. закона о општинама, суд општине вароши Београда

Наређује:

I. Да од 1. Јануара 1892. год. поред месара још и сва она лица, која кољу стоку за распродају, као: механџије, кафеџије, гостионичари, кувари, печењари и други, врше клање стоке на општинској кланици

II. За клање стоке одређује се ово време
Крупна стока клање се од 1. Маја до 1. Септембра од 4 до 8 часова по подне, а 1. Септембра до 1. Маја од 8 пре до 6 часова по подне. Ситна стока, као и свиње, клање се од 2 до 8 часова изјутра и то од 1. Априла до 1. Септембра, а од 1. Септембра до 1. Априла од 8 пре до 5 часова по подне.

Овим се одређено време за клање стоке, у члану XIV. правила о слободном клању стоке измењује

III. За наплату аренде одређени чиновник издаваће кланицима упутнице искључиво за клање стоке на општинској кланици.

IV. Ко би се од клада огрешио о ову наредбу, казниће се према XVI. и XVII. члану правила о слободном клању стоке и казненог законика.

Из седнице суда општине вароши Београда АБр. 4906. — 31. децембра 1891. године.

ОБЗНАНА

До сада се више пута дешавало, да су нове чесме постављене на реконструисаном водоводу злонамерно кварене, и да се хотимице остављају отворене, да вода дању и ноћи узулуд тече и ако је оскудица за воду. У последње доба пак, нарочито за ових 5—6 дана, од како је количина воде по чесмама повећана увођењем воде из бунара испод војеног сењака, кварење чесама је учестало, и то поглавито на скадарској, чукурлији и на теразиској чесми.

Управа водовода чини од своје стране све, што јој је могуће, да осигура и равномерно подели воду по чесмама; а исто тако предузимала је кораке, да уђе у траг кварењу чесама, али без успеха.

Да се ово кварење чесама не би и у будуће дешавало, те тиме општина штетила а грађанство оvd. трпело оскудицу у води у већој мери но што то мора. Суд општине вар. Београда овим чини пажљивим цело грађанство, да оно најозбиљније опомене своје млађе: слуге, слушкиње, ђаке и шегрте, да ни у чему не кваре чесме, јер ће се на сваког, који се у томе ухвати, применити најстрожија казна, према одредби § 395. т 8. крив. закона.

Од суда општине вар. Београда. 15 Јануара 1892. АБр. 527. у Београду.

ОБЈАВА

Суд општине вар. Београда извештава грађанство, да је од управе вар. Београда добио следећи распис г. министра војног.

Господин министар војни писмом од 11. ов. м. ФН. 214 јавио је г. министру унутрашњих дела, како нарочито одређена комисија у Београду за попис војних обвезника од 20 до 50 година, ради већ годину дана, а са послом још није готова све услед немарног одазивања грађанства позивима војне власти а и лабавог извршења наредба истих власти, од стране полицијских и општинских власти.

С тога је г. министар војни, пре но што би употребио последње законске мере према дотичним војним обвезницима, те да их на послушност нагна, наредио је да комисија списак од свију оних, који још нису престали комисији, пошаље полицијској власти, која ће нарочитим позивом свакоме наредити да одмах иде комисији а ако неби он то учинио, да га стражарно отера.

Ко од обвезника ни на тај начин не буде престао комисији до 5. Фебруара ове године, господин министар војни наредиће, да се са војним нарочито изаслатим патролама комисији дотера, и да председник комисије свакога таквог казни са по десет дана затвора и одмах у затвор тера, без обзира на то, да ли је то чиновник и кога ранга, или је трговац и каквог угледа или ма каквог занимања.

Према овоме Суд општине вар. Београда позива грађанство, да се у остављеном року јаве одређеној комисији, која ради у згради бив. начелства округа београдског, ако не желе да искусе законске последице за не долазак и непријаву.

Од Суда општине вар. Београда 26. Јануара 1892. год. АБр. 787.

НАЗНАЊЕ

Г. Министар грађевина преписом својим од 30. Окт. 1891 год. № 6262 саопштио је управи вар. Београда, а ова суду општинском, актом својим од 18. Нов. 1891 године Бр. 20128, следећи распис:

„Приметио сам, да се погрешно дају регулационе и нивелационе линије према одобреним плановима за поједине грађевине, па како се оваквим неправилностима квари изглед дотичних улица, и како се због тога врло често појављују жалбе и парнице, налазим се побуђен прописати следеће упуство за тачно вршење регулације и нивелације.

1. Забрањује се давање линија по већ озиданим грађевинама.

2. За сваку улицу имају се предходно на терену обележити и утврдити осе по плану одобреној регулацији и то, како на раскрсницима појединих улица, тако и на њиховим преломима, па за сваку поједину нову грађевину, има се давати одобрена регулациона линија непосредно од стално утврђене осе за улицу по одобреној регулацији.

3. Утврђење осе по одобреном плану за регулацију, има извршити комисија, састављена од инжињера Управе и инжињера општинског, где овога има, и повереника, које буде одбор дотичне општине, од стране општине одредио и Управи за њих јавио. А о раду своје комисија ова има саставити записник према обрасцу под .I. који ће и сви чланови ове комисије потписати а од истог по један комад предати управи и општини ради управљања.

4. Издавање регулационих линија за поједине грађевине има увек вршити комисија састављена од државног и општинског инжињера и часника месне општинске власти које суд дотичне општине на овај посао буде одредио.

5. И о давању регулационих линија комисија под 4. водиће сталан записник утврђен начелством и општинским судом према приложеном под .II. обрасцу и у одређеној рубрици сви ће чланови ове комисије стављати за сваку дату линију своје потписе, да би се увек могло знати, који су чланови комисије овај посао извршили, а и сопственику грађевине давање се оверен извод

из протокола о датој му линији на његову употребу.

6. Иста комисија под 4. има се и за време подизања дотичне грађевине, а нарочито када се темељ исте озидва, уверавати о правилности регулационе линије, па у случају одступања одмах известити местну власт која је дужна даљи рад спречити, ако сам притјезалац зграде неби исправку учинити хтео. И о овоме раду комисија ће у записнику учинити прибелешку и потписима исту утврдити.

7. Као што је наведено у тачкама под 2, 3, 4, 5 и 6 за вршење регулације, треба исто тако радити и при извођењу одобрене нивелације за поједине улице. И сталне нивелационе тачке треба утврдити стално и у близини сталне тачке за утврђење уличне осе и то како на раскрсницима појединих улица, тако и на њиховим преломима, те да се одмах и у свако доба о исправности дате нивелете уверавати може.

8. И за радове око нивелације важе исте комисије и исти записници, који су напред означени за регулацију, пошто и за нивелацију има у њима отворених рубрика.

9. Белеге како за утврђење регулисаних улица, тако и оних за утврђење одобрене нивелације, треба најпре пренети са плана на терену. Па за то за сваку поједину тачку треба саставити опис преноса и утврђења, па иста заједно са нацртом рада у записник увести.

Саопштавајући наведено упуство управни препоручујем јој, да се истога тачно од сада придржава, и настојава, да се и дотичне општине по истоме управљају.

Према овоме упуству опадају и сва дојакосња наређења, у колико би таква овоме била противна.

Од суда општине вар. Београда 21. Децембра 1891. гнд. ГВр. 61.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА II. РЕДОВНИ САСТАНАК 9. Јануара 1892. године.

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић; од одборника били: г. г. Н. Х. Поповић, И. Ђорђевић, А. Одавић В. Ж. Нешић, М. Триковић, Мића Петровић, Ј. Ђуровић, поп Капетан Спасић. С. Вељановић, Др. Алкалај Л. Радовић, С. Боторић, М. М. Ђурић. С. Азриел. М. М. Ђорђевић, К. Б. Михајловић, Ф. Васиљевић, Ђ. Нернчић, Милан О. Петровић, Др. М. Т. Леко, Др. П. Поповић, Ј. Христић, В. М. Тодоровић, Н. Вуљковић, М. Јанковић, К. Д. Главинић, Др. М. Радовановић Гавр. Бркић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 4. Јануара 1892. год. и примљен је без икаквих измена.

II.

Одборник г. Коста В. Михајловић полаже пред одбором законом прописану заклетву, пошто је до сада није положио.

Одбор је примио к знању полагање заклетве од стране г. Косте В. Михајловића.

III.

По прочитању протокола лицитације Сбр. 349 држане 3. Новембра 1891. године за давање под закуп изношење ђубрета из кв. теразијског, одбор је решио, да се изношење ђубрета из кв. теразијског уступи Милану И. Миладиновићу према прописаним условима а за годишњу цену од осам стотина педесет и шест динара.

IV.

По прочитању протокола лицитације Сбр. 350 држане 8. Јануара 1892. године за давање под закуп изношење ђубрета из кв. дорћолског, одбор је решио, да се изношење ђубрета из кв. дорћолског уступи Радовану Антићу каф. оvd. према прописаним погодбама а за цену од хиљаду осам стотина и десет динара годишње.

V.

По прочитању протокола лицитације, Гбр. 803 (91) држане 31. Маја 1891. године за откопавање земље у Једренској улици, одбор је решио, да се ова лицитација одбаци и друга у што краћем року расписе.

VI.

По прочитању протокола лицитације, Гбр. 892 91 држане 29. Маја 1891. године за гра-

ђење каадрме са дотераним каменом и циклоп тротоара у Једренској улици, одбор је решио, да се грађење каадрме са дотераним каменом и циклоп тротоара у Једренској улици уступи Јовану Шелингу и ком. према прописаним погодбама а по цени и то:

За грађење каадрме са дотераним каменом по шест динара и четрдесет и пет пара динара од квадратног метра,

и за грађење циклоп тротоара по пет динара и двадесет и пет и по пара динара од квадратног метра.

VII.

На предлог одборника г. Велимира М. Тодоровића, одбор је одлучио, да се све општинске лицитације држе у присуству једног од чланова суда и два одборника, које ће председник општине увек писменом наредбом означити. О вредности лицитације да решава одбор и даље, као што је и до сада било.

VIII.

Председник извештава одбор, да од изабраних лица за оцењиваче ствари што се за којуску набављају, има двоје што нису српски поданици, те предлаже одбору, да на место њих изабере друге.

По саслушању овога, одбор је овластио суд општински, да он означи ту двојицу на место ових страних поданика.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд Абр. 116, 20, 19, 4963, 17, 18, 10, 8, 6, 176, 177, 128, 126, 22, 213, 130, 212, 11, 127, 211, 21, 5, 9, 77 којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица, одбор је изјавио, да су му Моша Медина, Велимир Крсмановић, Никола Вуковић, Исидор Глишић, Јулка Браун, Петар Ђурић, Драгутин Јовановић, Милица Ж. Сувачаревић, Петар Стефановић — непознати; да су Петар Димитријевић, Танасије Поповић, Јован Ђорђевић, Димитрије Марковић доброг владања и доброг имовног стања; да је Наун Најдановић доброг владања и доброг имовног стања а без задруге; да су Петар Петровић рабаџија и Ђорђе Павловић обућар доброг владања а средњег имовног стања; да су Сентад Шандор, Младен Јаковљевић Новак Бошковић и Михаило Х. Максимовић доброг владања а сиротног имовног стања да је Даница Гајићева доброг владања, и да му је њено имовно стање непознато.

НОДЖИСТАК

РАЗВАЛИНЕ ВИЛДЕНФЕЛСА

ПРИПОВЕТКА

Ф. ГЕРШТЕКЕРА

Превод с немачког

(Наставак 18)

„Па знаш ли, отац, какву је он службу добио?“ запита девојка и погледа оца испитујући и оштро.

„Па за цело да знам“, одговори овај, нешто збуњен овим погледом.

„Код кривичног суда“.

„Дабоме, и ако буде добар може и напредовати“. Плата му богме није баш тако велика, али кад човек има већ нешто сигурнога лако је мало додавати.“

„А знаш ли, отац, шапуташе Роза метуши своју руку на раме очино, „да ја не могу ништа од њега тајити, ако се удам за њега?“

„Розо!“ повиче отац уплашено, „шта значи све то? говори! ти имаш нешто на срцу и ја хоћу и морам то знати.“

„И боље ће бити да знаш“, проговори сирото девојче полако. „Ти мораш то знати, јер само тако може бити наде, ако у опште —“

„Али шта ти је?“

„Чуј, дакле, отац. Баш пред саму ноћ одем у развалине, где сам требала да одсечем један прут за знак да сам тамо била. Приђем каменитом столу, што је у средини, и баш кад сам се под њега сагнла, да свој задатак извршим, чујем говор људски — мој брат и онај странац уђоше у двориште. Страх и изненађење због њиховог доласка нису ми дали, да к себи дођем, нисам знала да ли да изађем пред њих, или да се од њих сакријем —“

„Твој брат?“ Рече Павле Јохус као зачуђено али је осећао да је морао бити блед као смрт.

„Одмах за тим дошао си ти“, пордужи девојка узбуђено, и из твојих речи разумела сам, да ти на њих већ давно чекаш, па сте се онда сви изгубили за зидом.“

„Па онда?“ рече отац, који већ није знао шта ће друго да каже, јер се је његова ужасна слутња обистинила.

„Па онда сам ја за вама ишла“, продужи девојка промукло и у томе је тренутку претрпила исти онај ужас, као и кад је тамо била. „Пипала сам по мраку Дубоко у земљи чула сам говор, дошла сам до каменитих степеница, сиђем доле, преда мном је био стрм и клизав ходник и већ сам изгубила храброст да и даље у ову помрчину идем, где сам могла сваког тренутка у бездну се сурвати — кад ал приметим на зиду зрачак, усудим се донде и погледам кроз једну рупу, из које је камен био извучен. О отац, отац, шта си за име Бога радио! Шта сам ја Богу згрешила да због вас то све морам да трпим?“

„Ја не знам о чему ти то говориш, шта мислиш да си видела и чула“, промрља човек. „Лудо једна, узбуђење у старим зидинама помутило ти је свест; ко зна ко је то био тамо и играо се духова; ја сам био у своје кревету а како ми изгледа ни Фрања није такав, да би своје спавање жртвовао зарад шетње по развалинама“

Роза погледа оца оштро и укочено. Да ли се је могла варати? Као муња сене јој та мисао кроз главу, али то беше само за тренутак. Одмах је осетила са страшном сигурношћу, да је све оно истина било и са страсношћу баца се на очеве груди:

то; да је Милош Урошевић хрђавог владања а да му је његово имовно стање непознато; да се суд општински извести о владању и имовном стању Јована Јанковића бив. општ. позорника и о томе извести истражног судију а за Илију Јовановића ћака учитељ. Школе да се истражни судија обрати управи те школе за његово уверење о владању и имовној стању.

X.

Председник износи одбору на мишњење молбе, којима се тражи уверење о имовноме стању и породичном односу.

По прочитању тих молби Сбр. 35-92—4948 91 одбор је изјавио да се молиоцима Кости Стојковићу може дати тражено уверење, а да је Ђорђе М. Грбић добрег владања а слабог имовног стања.

XI.

Председник општине извештава одбор, да је председништво општинско, изабрато у седници од 4. Јан. 1892. год. Абр. 183, да прегледа и опени молбе и исправе пријављених кандидата за благајнике општинске, — довршило свој посао; да то одборско повереништво предлаже два кандидата за главног благајника за избор и то г.г. Михајила Јовановића судију у пензији и Лазара В. Ристића бив. благајника смедеревске кредитне банке, а да се за млађег благајника ни један подесан кандидат није пријавио.

По саслушању овог усменог извештаја, одбор је изабрао за главног благајника општине београдске г. Михајила Јовановића судију у пензији, а избор млађег благајника за сада се одлаже.

Да суд општински закључи уговор на три године са новоизабратим благајником.

XII.

Председништво напомиње да је нужно да одбор одреди повереништво, пред којим да се изврши предаја и пријем дужности главног благајника између М. М. Банковића и Мих. Јовановића.

По саслушању овога одбор је решио, да се предаја и пријем благајничке дужности изврши у присуству одборника г. г. Мих. Д. Банковића, Н. Вулковића, Николе Х. Поповића и Соломона Азријела, пошто су они, као одборски повереници извршили преглед свију општинских каса и констатовали стање њихово на дан 31. Дец. 1891. год.

„Отац, добри, драги отац, можда још није доцкан; избави себе, избави свога сина од онога неваљалца, што вас је у своје замке ухватио!“

Човек је несвесно загрли и притиште на своје груди. Хтела је да га погледа у лице, али је он у томе спречи. Сад му није смела погледати у лице, са кога се могло прочитати, да се у њему боре страх, ужас и дрскост о превласти. Није никако хтео да пред својим дететом призна кривицу, па је тражио времена да се прибере, те да му сваки траг о изненађењу са лица нестане, и кад је мислио, да је у томе уснео, нусти је и рече јој благо и срдечно:

„Ти си занста болесна, јако болесна, иди и лежи, говориш као у бунду.“

Роза се управи и погледа свога оца оштро.

„Дакле занста ниси ти то био, отац?“ рече и један ладан осмејак пређе преко њених усана, „дакле ниси ти то био, кога сам ноћас у развалинама видеала?“

„Али, драго дете, зашта да те о томе толико уверавам“, рече кафеџија, „та ја сам целу ноћ спапао.“

„Па зар и Фрања није тамо био?“

„Да бома да није, па баш и да је био, не би он ништа тамо хрђаво радио.“

„Хвала Богу!“ рече девојка и уздану из дубине душе, пао ми је велики терет са срца

XIII.

Председништво извештава одбор да је потребно, да се за општину узме један инжењер на место онога, што је пре месец дана отпуштен, предлажући у једно, да одбор изабере Михајла Најхута, који према акту министарства грађевине Абр. 277 има квалификацију за општинског инжењера.

По саслушању овога а и по прочитању молби осталих пријављених кандидата, одбор је изабрао за општ. инжењера Михајла Најхута с тим, да му суд општински одреди плату према буџету и закључи с њиме уговор на три године.

XIV.

Председништво износи одбору на решење акт министарства војеног Абр. 162, којим се тражи да се ослободе војени лиферанти плаћања трошарине на петролеум, што се за војску набавља.

По прочитању тога акта и акта Абр. 278 којим се тражење ово понавља, одбор је решио да се лиферанти, што за војску петролеум набављају, — не могу ослободити плаћања трошарине на петролеум.

XV.

Председник извештава одбор да је управа вароши Београда актом својим спровела општински распис министарства грађевине од 30. Окт. 1891. год. Бр. 6262, по коме ће се имати суд општински управљати приликом давања нивелационих и регулационих линија за поједине грађевине.

Ради извршења тих прописа потребно је да одбор одреди лица, која ће као повереници одборски овим пословима присуствовати.

По саслушању овога и по прочитању тога расписа одбор је изабрао г.г. Велимира М. Тодоровића и Милана Петровића одборнике, да са општинским инжењером овим пословима присуствују кад се потреба појави.

XVI.

Председник износи одбору на решење предлог управе општинске трошарине да се узму у службу још два чиновника, којима ће дужност бити, да приписују под цариницама све декларације, што се подносе за царинење, како би се сачувала каса општинска од даљих штета због неуредног пријављивања декларација од стране чиновника царинских.

и сад могу бити и весела и задовољна.“ У томе дође до ормана, узме шепир и огрне се марамом.

„Па камо ћеш сад у вече, Розо?“ запита је отац са страхом.

„У полицију, отац“, рече мирно.

„У полицију?“ повиче Јохус уплашено, „Па Бруно још није тамо, он је данас тек код суда и не може се вратити пре сутра у вече.“

„Па ја и нећу Бурну“, одговори девојка одлучно погледавши у очи оцу, „него да пријавим власти врло важан случај.“

„Да пријавиш, Розо!“ запита је кафеџија скрушено.

„Да, отац, тамо у развалинама има несретника, што праве лажан новац! Ноћас сам их прислушњивала, чула њихов разговор и видеала им машину; идем одмах с њима тамо горе да им покажем где се силази, да не погреше; тамо ће све наћи.“

„Розо“ повиче отац са самртним страхом, „немој се мешати у те ствари! Шта се ти разумеш у томе и кад ти доћеш пред суд с таким тужбом, можеш врло лако и себе и све нас до велике неприлике довести!“

„Ни једног невиног човека нећу у неприлику довести, буди уверен отац, рече мирно.“ Кривци

По прочитању тога предлога Абр. 110 одбор је одобрио да се могу узети још два чиновника за препис декларација на терет буџета општинске трошарине.

Плату да им одреди председник општине.

XVII.

Председник износи одбору на решење извештај одборског повереништва изабратог у седници одборској од 4. Августа 1891. год. Абр. 1855 да проучи питање о укидању дућана и механа што су ван трошаринске линије а у атару београдском.

По прочитању тога извештаја Абр. 296 одбор је решио, да се одмах забране сви дућани што су ван трошаринске линије а у атару београдском су;

Да се исто тако забране све механске и кафанске радње, што се налазе ван трошаринске линије а у атару београдском.

Да суд општински остави кратак рок сопственицима тих радња, у коме да се са својим радњама преседе у варош, па ако то не учине, да суд општински силом своје власти изврши.

XVIII.

Одборник г. Ђорђе Ж. Нешић извештава одбор да је неки механиџа у селу Јајинцима близу Београда отворио дућан, што по закону о сеоским дућанима не сме да буде. Па како је то од штете по београдске трговце, моли одбор да томе стане на пут.

По саслушању овога, одбор је препоручио председништву, да предузме законске мере, да се дућанска радња овоме механиџији одмах забрани.

XIX.

Одборник г. Танасије Капетан-Спасић примећује, да се дифтеритис непрестано шири по Београду и да би требало строжије мере употребити за угушење ове заразе.

По саслушању ове примедбе председништво је одговорило, да ће суд општински предузети све могуће мере за угушење ове заразе.

III. ВАМРЕДНИ САСТАНАК

држан 13. Јануара 1892. год. у Београду.

Председавао председник Милован Р. Мариновић, присуствовали чланови суда г.г. Јован Антонијевић и Јован Илић, кметовски помоћници М. П. Тодоровић К. Чулић, Дан Чонкић, од одборника били су г.г. Рад. Фи-

нека се добро на ум узму, али нама неће ништа бити.“

„Па ако — па ако је твој брат Фрања баш — у младићској лакоумности можда заведен —“

„Отац!“ викну Роза с великим болом.

„Ја не кажем“, рече овај уплашено, „али је могућност ту — и ти ваљда нећеш свог рођеног брата да унесрећиш?“

„Дакле да не идем?“

„Остави до сутра“, рече Павле Јохус, „и сутра имаш времена, ја ћу још вечерас ићи у Хеленхоф и говорити са Фрањом, не могу ни да помислим на то, али ипак треба да будемо обаврзиви. Сутра у јутру донећу ти одговор, Розо. Је ли да донде нећеш ни с ким о томе говорити?“

„Нећу, отац“, одговори младо девојче, скинувши мараму и спутивши се на столицу. „Не бих никоме о томе ни говорила“, дода скоро нечујно, „то је било само претња, јер ја нећу да будем — оцеубица.“

„Розо!“ повиче старац и пође к њој, али га она рукама одби.

„Остави ме отац, остави ме саму, а ти иди Фрањи, иди што брже можеш и замоли га да за моју и његову покојае матере љубав напусти дружење са овим човеком.“

(наставиће се).

линовић, Н. Х. Поповић, М. Трпковић, Илија Ђорђевић, Ф. Васиљевић, Ј. Ђуровић, С. Вељановић, М. Ђорђевић, М. Ђорић, Дим. Гајић, Др. П. Поповић, А. Шток, Љ. Јовановић, С. Боторић, Р. Драговић, Б. С. Новаковић, Мића Петровић, С. Авријел, К. В. Мијајловић, Јов. Христић, Мих. Б. Бончић, Др. Алкалај, А. Ј. Одавић, М. О. Петровић, Милај Капетановић, Мата Јовановић, Н. Вуковић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице државне 9 Јан. 1892 год. и учињене су ове измене: у одлуци Бр. 18 да се суд извести о коме Моши Меднији тражи истражни судија уверење, па потом поднесе одбору на мишлење;

У одлуци Бр. 19. Да се Коста С. Стојковићу изда уверење само о сродству а не и о првенству наслеђа, и остало, што је молилац тражио;

У одлуци бр. 22 да Михајло Најхут није изабрат за инжењера општинског но за техничара при инжењерском одељењу, коме суд да одреди и дужност и плату према буџету.

У одлуци бр. 24 да су г.г. В. М. Тодоровић и Милај Петровић одборници изабрати да проуче предмет и распис министарства па поднесу одбору извештај; и

у одлуци бр. 27 да механџија у Јајинцима није отворио дућан засебан, но да продаје у својој механској радњи и оне ствари, којих је продавање по селима забрањено законом о селским дућанима.

II.

Одборник г. Коста В. Мијајловић пита председништво зашто је марвени лекар Франц Гец још у општинској служби, кад је пре извесног времена један од одборника поднео предлог да се он отпусти из службе.

По саслушању овога, председник је одговорио, да је марвени лекар Франц Гец дао оставку на службу но да му иста још није уважена због тога, што је у Децембру месецу био велики посао на кланицама и да ће му оставка бити уважена чим то буде могуће.

III.

Одборник г. Никола Хаџи Поповић предлаже да се ван редовних седница одборских држе чешће и ванредне како би се нагомилани предмети што пре решили и регулисали.

По саслушању овога председник је изјавио, да ће чешће сазивати одбор у ванредне седнице све донде, док се не реше сви предмети што већ давно на дневном реду стоје.

IV.

По прочитању акта истражног судије за вар. Београд АБр. 298, 299, 233, 256, 255, 262, 264, 248, којим се траже уверења о владању и имовном стању извесних лица. одбор је изјавио, да су му Ђорђе Анђелковић, Владимир Нвнић и Станко Петровић Милева Ђ. Тодоровић, Марко Јухас, непознати; да су Морено Албахари и Петар Јовановић каф. доброг владања а средњег имовног стања, и да су Марко Х. Ристић и Никола Михајловић доброг владања и доброг имовног стања.

V.

Председник износи одбору на решење акт грађевинског одељења општине београдске, којим се тражи, да се за то одељење набаве извесне инжењерске справе.

По прочитању тога акта ГБ. 36, одбор је одобрио, да се у акту означене инжењерске справе набаве код именованих фабриканата и да се плате из партије буџетом одређене за непредвиђене трошкове.

VI.

Председник износи одбору на решење акт министарства грађевина, којим се предлаже општини, да се према приложеном плану увећа општински плац код Сака чесме, који је заменом добивен од регулационог фонда.

По прочитању тога акта и мишлења судског повереништва АБр. 305, одбор је после поиме-

ничног гласања са 20 гласова против 4 решио да се према предлогу повереништва изврши регулација овога плаца општинског с тим, да се одбор слаже са предлогом министарства односно изабратих вештака за процениоце ових плацева.

VII.

Председник општине пита одбор, да ли може примити од новоизабратог главног благајника његово непокретно имање у кауцију место готовог повца или хартије од вредности.

По саслушању изјаве, да имање што се нуди за кауцију, није задужено и да вреди више од 20000 динара колико се за кауцију тражи одбор је одобрио да новоизабрати благајник у Михајло Јовановић може заложити своје непокретно имање за кауцију но с тим, да буде дужан осигурати исто код ког осигуравајућег друштва доброга гласа.

VIII.

Председник извештава одбор да се је главни изложбени одбор за врањску занатску изложбу обратио општини београдској за повчану помоћ око извршења постављеног му задатка.

По прочитању те молбе АБр. одбор је решио, да се као помоћ за врањску занатску изложбу изда из општинске благајне а из партије за непредвиђене трошкове једна хиљада динара.

IX.

Председник износи одбору на решење извештај грађевинског одељења о томе, којим ће се редом и коком калдрмом калдрмисати улице београдске у овој 1892. г.

По прочитању тога извештаја ГБр. 2085, одбор је решио, да овај предлог проучи одборско повереништво и поднесе одбору свој извештај на решење.

За поверенике изабрати су Илија Ђорђевић, Милај Петровић, Мића Петровић, Андра Одавић, Б. С. Новаковић и Милај Капетановић одборници.

X.

Председник извештава одбор да је израђен план за нивелисање и исправку пута што води од крагујевачког друма ка шабачком поред Вшетечковог парног млина, па предлаже да одбор одобри, да се према израђеном предрачуно одреди лицитација за извршење овога пројекта.

По саслушању овога и по прегледу израђених планова одбор је после поименичног гласања са 17 гласова против 10 решио, да се за исправку овога пута одреди лицитација а међутим да одборски повереници г.г. К. Д. Главинић и Мата Јовановић одборници план са техничке стране прегледају и учине нужне измене у њему.

XI.

Председник износи одбору на решење извештај одборског повереништва изабратог у седници одборској од 18 Априла 1891 год. АБр. 793 ради проучавања питање о спротињи београдској и подизању дома за исту.

По прочитању тога извештаја АБр. 2250 одбор је решио, да се по истоме у свему поступи с тим да се овај извештај целокупан штампа у општинским новинама а да суд одреди лице које ће отићи на страну да проучи уређење ове установе у сваком погледу.

Трошак овоме поверенику да одреди суд а да се исплати из партије буџетом одређене за издржавање сиротиње.

XII.

Приликом читања извештаја повереништва за подизање сиротињског дома а на питање неке г.г. одборника председник општине је изјавио да ће се сва досадања завештања за сиротињу у један фонд скупити и одатле ће се овај дом издржавати, и да се је трагањем за овим легатима сазнало, да је баш оне године архива суд-

ска изгорела, кад је покојни Хранисављевић легат учинио.

Поводом ове изјаве одборник г. Светозар Боторић пита председништво, које је године архива изгорела, под чијим председништом и колико је тада Хранисављевић оставио сиротињи београдској.

По саслушању овога председник је изјавио да ће у идућој седници на ово питање одговорити.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Стенографске белешке. Пошто се је штампање стенографских белешака јако задоцнило, тако да исте долазе на ред тек после 6 и више месеци да се штампају, то је одбор општински наредио, да се од сада издаје Општ. новинама додатак, у коме да се штампају сви задоцњени састанци одборски, а у листу самом да излазе сувремене стенографске белешке и записници.

Извршење ове наредбе одборске почело је са данашњим листом.

Давање регулационе и нивелационе линије у Београду. Обраћамо пажњу грађанства на распис господина министра грађевина, односно давања нивелационих и регулационих линија, што га у данашњем броју у целини доносимо с тим, да се сви грађани, кад им ове линије буду затребале, имају за исте обратити непосредно општинском суду, који је у споразуму са одбором одредио и поверенике, који ће при извршењу овога расписа присуствовати.

Повереници су ови: од стране одбора општинског г:

За кварт палилулски Илија Ђорђевић, зам. Никола Х. Поповић.

За кварт дорћолски Ђорђе Димитријевић, заменик Др. Мил. Радовановић.

За кварт савајалски: Коста Б. Михаиловић, заменик Мих. Д. Банковић;

За кварт теразијски: Ник. Вуковић, заменик Мих. Јанковић;

За кварт варошки: Давид Алкалај, заменик Лазар Дашковић;

За кварт врачарски: Сава Вељановић, зам. Јов. Ђуровић;

Од грађана одређени су:
За кварт палилулски: Васа Дучић баџ. и Љуб. Јовановић кројач; заменик Живан Бугарчић.

За кварт дорћолски: Риста Петровић каф. и Петар Ј. Петровић мех.; заменик Јанаћ Костадиновић баџ.

За кварт савајалски: Влад. Чортановић и Мика Павловић трг.; заменик Дим. Најдановић.

За кварт теразијски: Рака Миленковић столар и Милов. Јовановић абаџија; зам. Марко Делић абаџ.

За кварт варошки: Милај Павловић и Илија Рајковић трг.; заменик Илија Марић трг.

За кварт врачарски Илија Савић пенз. и Коста Лазаревић дуванџ.; заменик Богоје Јовановић.

Поред ових чланова повереништва биће увек један инжињер државни и један општински.

Личне вести. Изабрао одборник општине београдске г. Никола Ђирић, председник првостепеног суда за вар. Београд, дао је оставку на одборништво, пошто због својих званичних послова не може да отправља и дужност одборника. Суд је општински уважао поднету оставку г. Ђирића.

Улице у Лондону израђене су овако: 916 километара макадама, 1276 км. су путеве са песком (kies od Quarswege), 460 км. имају калдрму од гранит камена, 85 км. су израђени у дрвеној калдрми, 20 км. израђени су у асфалту.

Улични називи у Св. Луј-у у Америци исписани су на стакленим звонима електричних уличних фењера тако, да увећану сепку бацају на беле плоче са којих путници лепо могу поћу да се разазнају у којем су крају вароши.

РЕДОВНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ
(по стенографским везешкама)
држан 23. Јануара 1892 г. у Београду.

Председавао председник Милов. Р. Маринковић.

Председник. Отварам седницу и молим вас да чујете протокол прошлог састанка. (Чита се и прима).

Изволте чути неке захтеве власти да се издаду уверења о владању и имовном стању извесних лачности. (Имена тих лица и изјава одбора штампане су већ у протоколу данашњег састанка). Сад долазе лицитације.

Секретар. Чита протокол држане V. лицитације за изношење ђубрета из квартота врачарског и савамалског.

Председник. Као што видите господо, на овој V. лицитацији, нико се није јавио за изношење ђубрета. То је једна невоља и у тој невољи ја сам се обратио друштву за улепшавање Врачара, тражећи да оно помогне општини у овоме послу, пошто од уредног изношења ђубрета зависе веома много здравствени интереси Београда а посебице Врачара. Колико сам лично извештен, друштво је вољно да нађе иекакога начина, помоћи у овоме, бар што се Врачара тиче. Исто тако обраћао сам се друштву за уређење Зеленог Венца, савског и теразиског краја али немам од њега никаква одговора, премда се надам да ће и оно настати да учини оно, ште и друштво за улепшавање Врачара.

Филип Васиљевић. Кад се не може да нађе износач ђубрета, онда би могли да уступимо изношење предузимачу за теразиски и палилулски квартал.

Председник. То не дамо. И то што има у теразиском и палилулском кварту много му је и не врши посао како треба. Предузимач још није испунио ни услов односно кола и за то ћу да му узем кауцију. Но док се не уреди ствар разуме се, да ће зами грађани, старати се за изношење истога.

Филип Васиљевић. Ако хоћете господо, да се нађе предузимач за изношење ђубрета онда се мора такса у теразиском и палилулском кварту повећати, пошто људи морају далеко да га носе а и куће су растурене, те му треба да ваздан дангуби док једна кола напуни.

Марко Велизарић. Мени се чини да има права Филип, што предлаже повећање таксе, јер доиста, куће су по Врачару раптркане, те нико нема рачуна да се овога посла прими, по такси, која важи за гушће насељене крајеве.

Председник. Може бити да је и то један разлог, али у колико сам ја сазнао, предузимач за изнашање ђубрета за Врачар вели, да му појединци не дају да износи ђубре, јер ће они да га износе на своја имања. Узима ли се дакле овај извештај на знање, с тим да председништво у споразуму с друштвима нађе начина за изношење ђубрета.

Секретар. Чита протокол лицитације за зидање винарског магацина на винарској пијаци.

Председник. Ко што видите понуђена цена у 15.289 дин и 50 пара јефтинија је од пређашње. (Чује се: одобравамо лицитацију).

Сад долази извешће комисије по акту министарства грађевина о одређивању лица, за опредељење осе и давање линије за зидање кућа у вароши.

Секретар чита.

Председник. Ово је, као што вам је познато, било пред одбором општинским и читан је распис г. министра грађевина којим он одређује будући начин давања регулативне линије. Министар наређује да то од сад чини општина, а до сад је бркала и општина и држава, те се није знало ко кога надгледа и ко коме надзирава рад. Да се та неупутна пракса не би и даље продужавала, ми смо се обратили актом министарству грађевина и тражили да се рашчисти то питање и министар је утврдио правила а ви сте после тога одредили комисију, која ће да види и доведе у сагласност та правила. Комисија је довршила свој рад и извештај њен чули сте. Усвајате ли такав извештај или би хтели да што измените? На прилику, да ли је доста да даје регулативну линију један часник општински с кметом или одборником или би сте ви хтели да имате још веће гаранције?

Милан Петровић. Одређивање осе такав је посао, који треба одмах почети и непрекидно радити док се не сврши; за то би требало одредити у комисију људе, који би у њој стално присуствовали, јер господо, у Београду се непрекидно подижу грађевине, те људи траже линију. А да би се добила линија, треба прво да се одреди оса а за то треба прионути те да се што пре утврди, како би грађани добили тачну линију. При одређивању часника комисије ја држим да треба обратити пажњу на људе, који поред тога што посао разумеју, имају још и времена, да се на њему стално баве, док се не сврши. Осе морају бити, везане, како су улице везане и морају по две три унакрсне улице имати заједничких тачки. Та мрежа оса мора се свршити што пре, а на томе се мора непрекидно радити, те с тога у комисију треба одредити људе, који могу да истра-

ју до краја. Најбоље је да се одреди по који из сваког кварта.

Председник. Изгледа да би најподесније било да буде једно стално повереништво одборско, које би на овоме послу радило.

Мика Банковић. Ако би овај посао вршио само један инжињер општински, онда би имало смисла да буде једна стручна комисија, која би му помагала у послу, али ако би било више инжињера, онда би било целисходније да се одреди комисија или управо по два — три лица из сваког кварта па сваки квартал да врши те послове оделито.

Председник. Овде се вели да ће у комисији бити један инжињер општински, један државни и пуномоћник одборски за потребну помоћ.

Мика Банковић. Ја мислим, да би требало примити, да приликом рада ове комисије у појединим квартовима присуствује у њој по један одборник из дотичног кварта или повереник.

Љуба Јовановић. Ја мислим, да је добро ово што предлаже г. Банковић и да би га требало усвојити с једном допуном а то је: да из сваког кварта буду по два одборника. Ти људи познају сва места у своме кварту и не би било погрешака у раду. За то бих био да поред та два члана буде и један сталан члан комисије из одбора, тако да буде увек три члана из одбора при овоме раду.

Илија Ђорђевић. И ја мислим да треба одредити лица по квартовима, па кад сврше посао у једном онда да прећу у други.

Ник. Р. Поповић. Ја се не слажем са досадањим предлагачима с тога што давање правца улицама београдским треба да буде свуда подједнако, а не разнолико по квартовима. Прошле године постављена је комисија из 10—15 лица из одбора, који су давали правац појединим улицама у Београду, то уписали у план вароши и план нама поднели.

Тај је план претресан овде и послан дотичном министру, који га је одобрио, те сад по њему треба да се даје линија и правац осе. У колико се сећам у комисији је био К. Главинић, Капетановић, Чађевић, Мил. Марковић, Мата Јовановић и још неки, којих се сада не сећам И ја мислим да би најзгодније било да ти исти људи, који су улицама београдским дали један правац на артији, на плану да га и у дело изведу, јер је тај посао тим људима већ познат за то што су на томе послу радили у прошлој години неколико месеци. На тај начин дали би могућност тим људима да тачно изведу регулацију улица, као и цео план регулативни, онако како су они замислили да треба Београд регулисати и тим путем план би се могао најбоље остварити. Ако би се пак узели нови људи лако би могло да буде погрешака, код појединих улица. С тога ја предлагам да ова господо, која су стручна у овоме послу треба да се одреде и на овај нови посао, с тим да им се преда још и Милан Петровић. Ви знате, да кад је било лањске године речи о томе, да ли да се сече горња или доња страна улице, која води од Теразија к Зеленом Венцу, да смо ми онда били одредили комисију која нам је дала своје мишљење, које смо ми одобрили. У том правцу може се ра-

дети и даље и с тога налазим да они људи који су тај посао обављали треба да добију наше поверење и сад и ја молим одборнике за изјаву, ако се с тим слажу.

Милан Петровић. Ја не могу ући у ову комисију због мојих званичних послова. Ова комисија мора да ради сваки дан на лицу места а ја по послу своме, не бих могао бити у њој присутан.

Милутин Марковић. Ја не мислим да би требало усвојити предлог Поповића јер прошлогодишња комисија више је радила у капцеларији; а ова нова комисија имала би да иде по свима улицама где би ваљало одредити осу. За то мора бити што више људи, који ће моћи да свуда стигну и ја мислим да је подесан предлог Мике Банковића, да се за сваки квартал узме по један одборник и по два грађанина и они ће бити увек са оним стручним људима. Друго, ти људи одређени из квартава могли би уредно и на време долазити у комисију те тако би се послови и брже и уредније свршили.

Међутим ако би се усвојио предлог г. Поповића, посао се никако не би могао свршити, јер у прошлогодишњој комисији има чиновника, који због званичних својих послова, не би могли да иду по вароши ради овога постављања оса по улицама.

Поп Таса Калетан-Спасић. И ја налазим, да је предлог Мике Банковића умесан с тога, што би та лица, која буду изабрана по квартавима могла да дају комисији састављеној из стручњака сва потребна обавештења, односно имања и других односа појединаца, за то се и ја слажем са његовим предлогом.

Никола Поповић. Ништа инжињерима није сметало да регулишу Дунавски крај како треба, међу тим, ко је прошао Дорћолом видео је извесан број улица, које су тако искривљене да је за највеће сажаљење. Ако и за овај посао будемо одредили другу комисију онда ће она и овоме раду, који је усвојен наћи сто замерака и урадити нешто противно нашим првобитним тежњама, а то би било штетно. Што каже г. Милутин да нема разлога да се прими мој предлог, ја на против мислим да има. Узмимо за пример ону улицу, која води од теразија ка зеленом венцу и „Маркову улицу“. Прошла комисија начисто је с тим, која страна треба да се сече па да улица добро испадне, док би нова комисија могла да изведе ствар тако да има ваздан ћошкова и да смо њеним радом не задовољни. Испало би нам: колико инжињера, толико линија; колико комисија толико линија.

Председник. Лепо господо, пристајете ли на то да буде три или више повереника (Чује се: да буде по три, из свакога кварта). Према томе требало би нам 18 лица за 6 квартава.

Претварам седницу у конференцију те да се о томе договоримо.

Бока Новаковић. Држим да је потребно овим члановима одредити и заменике, јер се често дешава, да поједини члан оде на пут својим послом и онда треба неко да га замени, те да неби комисија морала чекати, кад што има да изврши. (Чује се: Тако је, да се одреде и заменици).

Председник. Нисам противан Одредите и по једног заменика, па ми доне-

сите листе. (Попуњују за сваки квартал листе).

Чујте молим вас имена изабраних чланова и заменика. (Секретар прочита).

Усваја ли одбор? (Усваја). Дакле сад смо свршили све шта треба за одређивање осе.

Сад изволте чути извештај комисије о грађењу калдрме у 1892 години. (Инжињер Смедеревац прочита).

Ради знања о овом питању морам неколико речи у опште да кажем. Вама је познато, да је за радове општинске један део од зајма одређен за калдрмисање. Ранија одборска комисија одредила је, која врста калдрме да падне на терет зајма. То је дакле свршено. Али ви видите овде да су унешени и тротоари па се и за њих каже на рачун зајма, али то не треба да вас буни, јер је то само на привремени рачун зајма, пошто се тротоари наплаћују од сопственика кућа. Према томе дакле тим се чини само једна позајмица па се одплаћивањем враћа општини.

Према томе цифра од 800 хиљада дијара која је прорачуњена, неће у ствари толика бити.

Друго. На овој другој калдрми, која долази на рачун редовног буџета, а то су обичне калдрме и оправке које и иначе редовно бивају.

Што се тиче коцкасте калдрме, за то је држана и лицитација. Понудио је један предузимач да ради. Положио је и кауцију и одбор све то усвојио но с условом, да не мора све то израђивати.

Сад ако налазите да је време томе онла се може издати наредба предузимачу, да може да ради.

То је у опште што сам сматрао за дужност да кажем пре но што се одпочне претрес овога извештаја.

Мика Банковић. Ја би желио да знам како се разуму ови 4 хиљ. квад. метара у савској улици.

Никола Х. Поповић. Ја би господо предложио, да ми о овој ствари проговоримо предходно у конференцији, те да видимо прво хоћемо ли правити све те калдрме или нећемо, па тек онда, да донесемо одлуку о тој ствари. (Чује се: није нужно).

Раденко Драгојевић. У извештају се каже, да се калдрмише од севске и мајданске улице. Но ја држим да је потребно, да савска и мајданска улица имају везе са железницом. Оне треба да се калдрмишу, јер су у врло хрђавом стању.

Председник. Ви знате г. Раденко да је одбор решио за те улице и чак одобрио и извесну суму на ту цел. Али сад неможе да се то учини док се не наспе бара Венеција и то баш онај део гди ви тражите. Дакле морате се претрпити, а ја ћу вам још вечерас изнети и предлог за насипање баре.

Раденко Драгојевић. Тамо се у извештају каже опет од жељезнице до Академије само да се прави тротоар. (чује се: за ову годину). Ја би био за то, да се узме и друга улица па да се у једанпут исправи та калдрма, јер то је таква улица, да кад је кишно не може се од блата проћи, а кад је сушно онда опет од сувише велике прашине. Сем тога има и једно решење односно оне улице код „Зеленог венца“ комисија о томе ништа не каже у овом извештају.

То је она улица од Моруне што води Каменичкој улици (Инжињер. То ће се претрести). Ја сам разумео решење одбора да се калдрмише, а сад чујем од инжињера да се претресе незнам како то.

Милија Ђорђевић. Ми смо синоћ разговарали и о тој улици што помену г. Раденко, и држим, да ће се и она калдрмисати летос, јер ћемо имати камеи из других улица.

Председник. Истина је да треба свуда да се ради, али ми не смемо да раскопамо улице па да стоје, јер се треба осврнути и на то, да ли имамо довољно радне снаге да се може све свршити.

С тога да прочитамо све улице, које се имају калдрмисати, па од њих да одредите, које да се сврше према средствима, којима у 1892 години располажемо.

Коста Б. Мијајловић. Ланске године знам да је био предлог за Ломину улицу да се калдрмише. Врло се добро сећам како је гамо хрђаво кад падне киша. Сопственици су молили да се калдрмише па ће они платити. С тога та улица не треба да изостане.

Председник. То зависи од радне снаге: **Соломон Азријел.** У извештају видим да се не спомиње улица гор. Јованова а међутим о њој стоји и молба становника на дневном реду. С тога би био мишљења да се та молба изнесе на решење сад одмах (чује се: причекајте мало). Неможе да се причека, јер је тамо тако несретно место, да се све блато и вода спушта одозго на ниже и људима улази у сутерене, а од блата се не да доћи до куће.

Председник. Још није дошла молба на ред. Ако одбор хоће да се чита нисам противан. (Да се пређе на дневни ред и говори о извештају).

Љуба Јовановић. Ја сам рад био да обратим пажњу свима нама на ток ове дебате.

Види се да смо сви вољни да се реши за све улице, али ако се упустимо у таку дебату она ће нас одвести у бесконачност и онда ће може бити ту искрснути још много и других улица.

У интересу саме ове ствари, ја би молио г. председника да упути дебату на оно што треба.

Ја мислим да овде има свега две ствари о којима се има говорити. Једно је односно калдрмисања извесних улица коцкастим каменом, које пада на терет зајма; и друго је односно обичне калдрме и оправка, које пада на терет буџета. Мени се чини да можемо о тим стварима засебно говорити.

О првој ствари г. председник је напоменуо, да је све оно што је у предлогу раније решено и да сад нама остаје само да наредимо извршење.

Ја сам нов одборник и не разумем како се то чини, да ми наредимо. Али ипак мени се чини да то није проста ствар — те с тога би добро било, да се ово преда једној комисији која ће о томе размислити и видети може ли се шта учинити и колико према средствима и које улице прво — па онда да нам то изнесете да решимо како најбоље буде.

Пошто ово свршимо онда да пређемо на остале ствари, јер заиста, ако се овако продужи дебата онда ће сваки од нас говорити за своју улицу. (Тако је!).

Андра Одавић. После говора г. Љу-

биног немам шта да кажем до то само, да смо се ми доиста удалили од предмета.

Председник. Желите ли да се претвори ова седница у конференцију? (Нећемо).

Раденко Драгојевић. Ја би био за конференцију, али знам да конференција не доноси новац. Овде је главно сума од 800 хиљада динара, а о лиценцији и другим условима о чему би се у конференцији говорило, непомаже ништа. С тога нисам за конференцију, него овде јавно да говоримо.

Председник. Па господо познато је свима нама, да ми са финансијским средствима нерасполажемо колико би желели и кад то знамо, смемо ли се одважити на толике радове.

Мића Петровић. Господо. Ја нећу да будем дуг у говору. Само хоћу да нагостим неколике речи на оно о чему је повод дао г. Раденко.

Г. Раденко вели, да неспречавамо везу појединих улица. Ја сам као члан комисије то доставио и осталим члановима. Г. Смедеревац је напоменуо, да су улице врло мале па се могу ставити на рачун буџета. Дакле у томе је ствар и за то није предвиђено у извештају и оно, што он тражи.

Што се тиче осталих калдрма сам нам је г. председник наговестио, да смо сувише далеко отишли са увећањем улица, јер се то не може свршити. Али у комисији се дошло до споразума, да се у извештају обележе неке и неке улице које ће се почети, а да се нагосте одбору да су неке већ и почете — но ако се дође до новчаних средстава, онда да свршимо, а ако не онда да остане.

То сам хтео да кажем у допуну извештаја; а држим да ће то и г. Раденка умирити.

Никола Р. Поповић. Кад је одбор одредио ову комисију није јој ставио у дужност да износи пред одбор на решење и оне ствари, о којима је одбор у прошлој години донео решење. Комисији је у дужност било да каже: постоји решење одбора, да се те и те улице калдрмишу и све то ће коштати толико и толико, како општина није још закључила зајам, то се оставља могућности; Даље комисија је требала да каже, које су улице по трговину најпотребније и да их именује, па да предложи да се те првенствено калдрмишу. Да значи које би улице по ширини на терет општине пале, а које само становницима, јер има таквих улица, које плаћају сами грађани. Кад би комисија тако изнела предлог, могло би се приступити решењу, а овако како је она урадила, није ни чудо, што се хватамо час за једну, а час за другу ствар.

Но да не би се чекало на коцкасту калдрму може одбор да учини ово: да се у Кнез Михајловој улици постави калдрма у место коцкастим са дотераним каменом. Такву калдрму већ имамо у Београду, и она је дала доказа, да можемо знати да ли је добра за варош Београд или није.

Ја знам да је овај камен, а то ће мислим и г. инжињер потврдити, којим је калдрмисана улица котарска, доста јак камен.

И савска и мајданска треба да се калдрмишу дотераним каменом на рачун

буџета. Друго, ако није толики терет на општински буџет онда треба и један део бар коловоз у Краљ Милановој и Кнез Михајловој улици калдрмисати дотераним каменом.

Тим би се помогло колико толико и саобраћају и грађанству а држим да ће то потврдити и г. инжињер.

С тога мислим да је доиста било потребно, да је комисија поделила улице у две групе, и у једну да је ставила оне, које општина мора што пре да калдрмише, а улице које немају ни камичка, да падну на терет грађана. Да је се комисија на те две категорије задржала, ми би сад лакше поса свршили. Моје је мишљење да не треба оставити некалдрмисану савску и мајданску улицу, и ја бих гласао да се те улице калдрмишу дотераним каменом, а тога камена кошта 6—6 и подин. квадрат. метар. Међу тим зна се да општина за ову годину има могућности, јер на прављење нове калдрме има буџетом одобрено суму 50.000, а на одржање старе калдрме има да утроши око 100.000 динара. Комисија ово двоје није имала на уму, а ја мислим да одбор треба да се задржи на томе да општина зна ове суме по буџету за прављење нове калдрме и на одржање старе и према томе да се крећемо и одредимо свој рад. Стога мислим, да је дужност општине да од оних улица, које немају ни камичка, калдрмише једну, две, да већина од њих падне на терет грађана, а оне у којима је жив саобраћај као савска и мајданска улица, да их што пре калдрмишу дотераним каменом.

Љуба Јовановић. Ја се слажем са гледиштем предговорника о извештају комисијском. Комисија је могла уштедети себи труд, да нам ставља у изглед калдрмисање са коцкастим каменом, кад то сад не можемо извршити, и с тога је и цела дебата отишла странпутицом. Као што вам је познато, немајући новаца, не можемо приступити извршењу ранијих одлука одбора општинског. Према томе не би смо могли говорити о првом делу извештаја, и требало би да говоримо о другом. Међу тим кад би то тако урадили, не би добро учинили. У извештају издвојено је неколико улица, које су признате као најпрече да се калдрмишу. Међу тим сад је у изгледу да те улице остану у таквом стању у коме несмеју остати. Овде видимо да ће остати улице не које служе београђанима, него целој Србији. За такве улице мени се чини да морамо одмах решити у првој седници шта ћемо с њима, јер их не смемо оставити у стању у коме су.

Друго је питање да ли имамо средстава и можемо ли наћи средства. Мени се чини ако не можемо наћи милион динара па да извршимо све послове можемо наћи колико је најпотребније за калдрмисање оних улица којих оправка не трпи одлагање. Господо, која су пре мене говорили и боље познају улице, нагостила су шта је најпрече радити, да треба у рад да се узме савска и мајданска улица. Кад се изречно спомиње потреба калдрмисања тих улица, да огласимо хитност тих радова и да пронађемо после средстава, како ћемо исплатити рад, који ће се извршити. Као што знате још раније одлуке су донете, и лиценције су извршене, и пошто не можемо све да извршимо, да извршимо што је најпрече.

Овде смо чули да има 100.000 динара на одржање старе калдрме, г. инжињер нам може казати може ли се што од те суме употребити на рад ових двеју улица, јер цео рад око савске и мајданске улице не износи више од тог. Ако то не може а решимо да се те две улице узму у посао, можемо учинити још један привремени зајам, не треба да буде велики, него толики да извршимо најпотребније радове, да би одговорили дужности и општој жељи Београда. Дакле моје је мишљење да говоримо о извршењу тих најпречих послова из првог дела извештаја, а што се тиче другог дела, за оне послове имамо по буџету новаца, а то је ствар о којој можемо лакше говорити.

Мића Петровић. У почетку свога говора г. Поповић изјаснио је се да комисија није требала да се упусти у набрајање улица које треба да се калдрмишу пошто је о томе решено прошле године. Ми смо по олуци одборској радили, ми нисмо имали ништа ново да решавамо него да од свију улица у којима је решено да се калдрмишу издвојимо оне које су најпрече да се узму у рад. Ми смо то урадили и предложили одбору које улице да се узму у израду у овој години. Дакле г. Поповић није имао шта да замери раду комисије. Г. Н. Поповић противречи самом себи кад тражи, да се сад извесне улице, за које је решено да се калдрмишу коцкастом калдрмом, калдрмишу дотераним каменом. Кад би то учинили ми би потицали ранија решења одборска.

За тротоаре општина има једну велику олакшицу, ни половина неће пасти на општину, јер ће то пасти на сопственике кућа поред којих се тротоари граде. Општина истина прво ће да улаже свој новац, али ће јој то после врати грађани, што имају за тротоаре да плате.

Дакле то сам главно хтео да кажем, да је комисија са свим коректно радила. Ми нисмо могли мењати одборска решења о калдрмисању појединих улица. Ми смо именовали све улице, за које је одбор решио да треба да се калдрмишу и између свију издвојили смо неке као најпрече, које треба одмах у посао да се узму, као савска, мајданска, теразијска, краља Милана улица. Према томе држим да замјерки г. Поповића нема места.

Мика Бакковић. На говор г. Миће Петровића имао бих ово да приметим. Ако стоји то да има решење одборско, каквом калдрмом да се калдрмишу поједине улице, онда нема смисла да ми сад мењамо та ранија решења одборска; а ако не постоје решења, онда о томе можемо да решавамо. Одговарају: постоје решења, и лиценција је држана).

Добро кад је тако, али баш и да није, ја небих био никако за то, да се ове улице о којима је реч калдрмишу дотераним каменом, јер он не може да издржи колико коцкасти камен. Нека калдрма од коцкастог камена кошта и више, опет је боље њу узети, јер она врло добро се држи и за дуго време ниједан камен не попусти. Ја сам се о томе могао уверити на ономе месту, где има 20 квадратних метара те коцкасте калдрме.

Председник. Нема више говорника, и ја бих желео да би одборници имали чисту ситуацију да вам саопштим до чега се говором дошло. Као што сам

вам поменуо мало час потребно би било да општина учини једну привремену позајмицу. По прорачуну цифра та износи 282000 и неколико стотина динара, дакле у округлој суми 300.000 динара. Ви знате, господо, да грађани плаћају тротоаре, а општина ту наплату извршује. Из тога се види да ће се та сума 300.000 смањити од наплате тротоара. Сад има и друго нешто што ће ићи на олакшицу. Неке улице по својој ширини утицаће на то, да сопственици имања имају нешто да плате. И то ће дакле ићи на смањивање оне цифре, коју имамо да издамо или из буџета, или зајмом морамо да издамо из својих средстава. То је ради тачног обавештења. Према томе знајући какво је стање наравно да треба претходно да довршимо оно што је почето, а недочето, па онда да узмемо нов рад у посао.

Као што знате има улица које смо почели, и сад треба да их довршимо, а има улица које треба одмах узети у рад, али треба добро да рачунамо са радном снагом, којом располажемо. Овде су набројане улице, и ако се слажете могли би појединима говорити или да гласамо за извештај комисије.

Мика Банковић. Ја бих само предложио да се усвоји да дође савска и мајданска улица на прво место. (Чује се: стоје на првом месту).

Председник. Улице кнез Михајлова и краља Милана оне износе саме на 200.000 динара. С тога држим да би било боље да њих ставимо доцније за рад, а да ставимо на првом месту савску, мајданску улицу. Оне би коштале на 115.000 динара. Тај би рад могли да отпочнемо са средствима, с којима располажемо, док не би зајам закључили. Поред ове две улице могли би узети у рад и улицу Вука Караџића поред Вел. Школе. Те три улице савску, мајданску и Караџићеву могли би да узмемо у рад са садашњим средствима да извршимо. Те су улице узане и као што вам рекох да за тротоаре плаћају грађани, то ће ићи у олакшицу општинског рада. Дакле мислим да то одбор може усвојити.

Дакле у опште да се почне градити тротоар од железнице идући ка академији; — даље да свршимо которску и Душанову улицу; да градимо калдрму нову у сарајевској и мајданској улици и Вука Караџића поред В. Школе. То можемо и нашим сретствима да свршимо.

Дакле усваја ли одбор како сам ја распоредио? (Усваја).

Сад да пређемо на оно што је г. Раденко говорио за насипање баре. Ја сам казао у једној седници да сам о том послу почео да преговарам са г. директором наше железнице, да она прими тај посао и како сам чуо она би тај посао најјевтиније свршила но по њином уверу ми не би могли тај посао почети с пролећа него чак о петрову. Друго не би посао могли почети како би желели него би тражили земљу издалека. Дакле такве су тешкоће да са железницом државном не можемо почети кад хоћемо.

С друге стране ако би ми сад почели радити са нашим рабадијама не би то могли свршити за неколико година а то би врло штетно било по нашу трговину,

Да би се овоме помогло, ја сам даље

размишљао па сам се и разговарао о томе са познаницима и пријатељима како би се то могло удесити, те да се одмах помогнемо и један од пријатеља поменуо ми, да за пренос земље и камена има на продају железницу оно друштво што је правило начелство у Пожаревцу, а то је Милорад Карамарковић и компанија. Ја сам питао и оно је писмом одговорило, да хоће да прода пошто је тамо посао свршило и обећава да ће продати под повољним условима.

Кад би ову њихову железницу купили, ми би могли и земљу и камен преносити.

Чујте о томе извештај инжињерског одељења, па да одлучите шта да радимо. (Секретар прочита).

Ако усвојите извештај овај онда молим вас да одредите комисију која ће све то извршити.

Никола Вулковић. Господо. Овде се предлаже, да општина купи железницу и то само за једну потребу за насипање баре Венеције. Држим да не би требало одмах да доносимо о томе решење, него да се о томе мало промислимо, јер се могу наћи и друга сретства за ту потребу т. ј. за подизање кеја и насипање баре. Држим да ће нас скупље коштати ако купимо железницу, него кад би замолили г. министра грађевине да нам он уступи железницу. Дакле прво да се промислимо, па после да бирамо комисију. Како чујем да ће железница коштати 500 хиљ. динара држим да ми то можемо и јевтиније свршити сами.

Милутин Марковић. И ја сам зато, да се вечерас неодређује комисија за свршавање куповине понуђене железнице, него предходно да одредимо комисију, која ће проценити ту потребу, у опште да дођемо до подвозних сретстава и кад нам она да своје мишљење онда да донесемо пуноважну одлуку за куповину железнице било ове или друге било најзад других каквих подвозних сретстава. С тога нисам да се сад одмах решава изнето питање.

Мика Банковић. Мени се чини, да ће нас бити повише, који делимо ово мишљење г. Вулковића и Марковића. Док се не узме прорачун шта ће коштати насипање баре и пренос камена ако причекамо до петрова дне, а шта, ако би купили железницу сад одмах. — Кад то свршимо онда да видимо хоћемо ли учинити једно или друго. С тога сам и ја да се то питање сад не реши.

Раденко Драговић. Односно железнице може да кошта и 100 хиљ динара па можда и више и по мом рачуну и да кошта 100 хиљ динара опет није скупо само да се ови послови изврше што пре. Треба знати шта пати дунавски а шта савски крај овако ненасут. Кад би имали овакву справу за брзо насипање, не би се Београд простирао чак и по Лаудановом шанцу и Топчидерском брду. Овако ако остане није ни чудо, што је Београд уназађен како у здравственом погледу тако и у имању, јер су имања у вредности због тога и опала. Узмите само како је кад се купује имање. Све иде наопако Нико неће да купи ако му само није згодно за трговину, него се продаје у безцење. Ако хоћете да спасете Београд од заразе, као што се сваки час примећује, онда морамо ово одмах да предузмемо.

Др. Павао Поповић. Почетак насипања баре Венеције за потребу железнице видели смо, како је ишло! А да је то насипање парном снагом много лакше брже о томе нема сумње. Ја веома сажаљујем што је тадашњег предузимача понуда у погледу уступања и продаје железнице општини одбијена. Да је тада Београд усвојио понуду, Београд би данас далеко одмакао. Нећу да се упуштам у излагање и оцену те потребе; нећу ни да се упуштам у оцену вредности те пожаревачке железнице; али ћу гласати да се опег са највећим напором задужимо; па да купимо ту железницу ма од кога, само једанпут да се испуни оно што је преко нужно. Како ће се набавити та железница, према потреби, то је споредна ствар, али да треба да се направи, о томе нема сумње, нарочито с погледом на то, да ће насипање баре венеције и грађење кеја, вредност сада пустих просторија знатно подићи, већ и са чисто санитарних побуда. Кад се она рентирала једном лицу, као приватном предузимачу, без сумње, да ће се Београду као престоници при насипању баре и дунавског краја, при преносу камена из општинског мајдана и грађењу кеја не само рентирати, но и исплатити.

С тога ћу гласати за набавке железнице, пошто једна стручна комисија даде оцену.

Председник. Има још пријављених говорника, али молим вас, да нам г. Смедеревац каже што зна о тим стварима.

Општински инжењер Смедеревац. Општина је дужна да насипе бару Венецију, но и ако би можда било јевтиније да то општина изврши државном железницом општини је потребно да има омању железницу због грађења кеја, а за њега има већ пројект направљен. Због кеја општине мора да набави железницу. Сем тога и треба имати на уму, кад општина има железницу, јевтиније добиће предузимаче. Таква омања железница коштала би општину 60—80000 динара. Помоћу те железнице општина би врло добро извршила посао за грађење кеја, насула би бару Венецију и дунавски крај, и она би себе потпуно исплатила.

Председник. Ја ћу да вам поменем и ту мисао о постављању железнице за пренос шљунка, за пренос земље. Ја сам се о том разговарао и са пређашњим председником. Израђен је и план од трасе за мајдан камени, и само се очекивала згодна прилика да се набави железница, која ће преносити камен. Помоћу те мале железнице камени мајдан доносио би општини већи приход. Тај камен кречњак што имамо у мајдану који је тако добар не пролази тако добро само за то што за сам пренос треба да се плати 4—5 динара. Помоћу железнице подвозна средства била би јевтинија и за пренос што се сад плаћа 4—5 динара, на железници би коштало само један динар, и отуда би имали две користи и општина би имала веће користи од експлоатисања тога мајдана и грађанство би имало јевтиније подвозно средство на расположењу.

(свршиће се)

ВАНРЕДНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(ПО СТЕНОГРАФСКИМ БЕЛЕШКАМА.)

Држан 14. Августа 1891. год. у Београду.

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић.

Почетак у 7 часова по подне.

Председник. Молим вас да саслушате протокол прошлог састанка.

(Секретар чита)

Прима ли се протокол? (прима)

Милутин Марковић. Ми смо прошле седнице изабрали комисију односно уређења питања шећерског. У ту комисију није ушло ни једно стручно лице. Ја бих за то предложио да место, на прилику г. Мате Јовановића дође хемичар Др. Марко Леко (Мата: прима се)

Председник. Пристајете ли на то? (пристајемо)

Сад вас молим да одбрите све решене ствари у прошлој седници (секретар их чита) (одобрава се).

А. Одавић. Ми смо уобичајили да оне предмете које решавамо једне седнице при недовољном броју одборника, потврђујемо у следећој седници без икакве поновне и накнадне дебате о њима. По моме мишљењу ова је пракса незаконита и неумесна а ево зашто.

У закону изрично стоји колики је број одборника потребан па да се могу пуноважно решавати нови предмети стављени на дневни ред а тако исто казано је колики одборника могу те исте предмете у другој седници решавати. И кад пастуни случај да немамо довољан број одборника да пуноважно реше један предмет, онда по моме мишљењу не смемо те предмете решавати са мањим бројем одборника но што закон прописује и зато мислим да та пракса нема никаквог ни стварног ни законског оправдања и зато предлагем да се та пракса од сад изостави.

Председник. Ми смо ово чинили из разлога да би послови ишли брже, незаконитости није било јер оно о чему је дебатовано и решавано при недовољном броју, није остало важеће док није потврђено при довољном броју. У осталом, ја сам вољан да се од сад не ради тако. (врло добро!)

Сад вас молим да чујете тражења уверења са стране истражног судије за извесна лица:

Секретар чита (за које су тражена уверења у опште каква су издата, штампано је већ у протоколу са седнице од 14. Августа).

А. Одавић. Ја сам приметио а мислим да је и вама свима пало у очи како истражни судија непотпуно описује личност о којој му треба општинско уверење. Често пута не каже ни одакле је, дотично лице управо не каже ништа и тако одборници не могу да се сете о коме је реч ма да по неку личност и познају. Са тога бих молио да му се напомене та тешкоћа и да се замоли да у будуће буде у тражењима јаснији.

Председник. Г. секретар ми сад рече да су чињене у томе смислу напомене истражном судији, а могу се и поновити.

А. Одавић. Веома је потребно да му се то понова напомене. Тиме би се олакшала радња одбора а и он би добијао потпуније податке о владању и имовном стању појединих оптуженика (одобравање).

Председник. Сад је на реду питање о такси лебу.

Коста Главинић. Само једну молбу пре тога (Пред. Изволте). Пешачки саобраћај од парног млина браће Поповића па до станице жељезничке врло је жив а нарочито ноћу, па како тамо нема ни једног фењера, молим за наређење да се потребан број фењера што пре намести.

Председник. То је већ наређено, а што је неколико дана обустављено осветљење, то је због месечине која је неко време била.

Изволте да решимо питање о лебу Брашно је сада 24—25 динара. Цена је лебу сада 25 п. дин. Сад ако налазите да треба повисити, онда кажите са колико? (Чује се: са 2 п. дин. (Чита цене жити.) Дакле да буде 27 п. дин. (Јесте)

Бока Новаковић. Само би молио да се обрати пажња на чистоћу.

Димтрије Најдановић. Од кад вреди ова такса?

Председник. Од преко сутра. То је од 16. Августа.

Милутин Марковић. Што се чистоће тиче о томе има закон по коме кад се когод казни 2—3 пута за неуредност забрањује му се радња. Тако нека се само закон тачно врши па ће бити боља чистоћа.

Раденко Драгојевић. Ја мислим да је крајње време да се обрати не само санитарска пажња на ове фурунције, него и инжињер треба да им пропише какви локали морају бити.

Коста Главинић. И ја мислим да је крајње време да се уреде локали гди се леб продаје. Ја сам мојим очима гледао гди брашно лежи код капије па га пси својом мекраћом погане. (Тако је).

Председник. Примам то да сутра предузмем такве мере.

Коста Б. Мијајловић. Има закон о томе шта мора фурунција да има, и по том закону нека свакога натерају да фуруну с локалима праве.

Председник. Има неколико питања трошаринских да се расправе. Управник је до сада имао обрачуне са појединим људима на 6 месеци, и сад моли да се ти обрачуни врше за 3 месеца (Чује се: врло добро)

Усваја ли одбор да буде на три месеца? (Усваја).

Сад друго питање. Министар унутар дела упутио је један акт да се ослободи од аренде онај лиферант, који даје месо за болницу за душевне болести. Ми смо казали да то не можемо одобрити, али министар накнадно шаље налог и шаље уговор који је закључен са лиферантом у коме уговору у тачки трећој стоји. (Чита) Дакле предвиђено уговором да се ослободи аренде.

Андре Одавић. Ја мислим да је председништво потпуно умесно одговорило г. министру да општина не може то одобрити. Што пак г. Министар шаље сад нами уговор да се уверимо да је лиферант самим уговором од аренде ослобођен то није било потребно јер ми сви верујемо министровој речи, и без да видимо уговор, но овде сад настаје питање да ли је г. Министар пре уговора питао општину хоће ли и она као сопственик тог права одрећи се истога, и као одговор на исто питање добијамо „није“, даље долази друго питање, а има ли г. министар права да то општинско право сам одузме, и као одговор на ово питање а нарочито у овом случају добијамо „нема“.

И код оваки јасни одговора по моме мишљењу општина није дужна да трпи никакве штете за љубав другога. С тога тражим да председништво понова одговори да општина не може лиферанта ослободити аренде. С тога ћу за то и гласати.

Председник. Па не плаћа аренду ни онај што даје месо војсци и на основу тога он и за болницу тражи.

Коста Главинић. Јесу ли ослобођени аренде лиферанти што дају месо за казни завод? (Чује се: Јесу, нису).

Што се мене тиче ја мислим да не треба ниједне ослободити.

Раденко Драгојевић. Ја не знам докле ће овако наша држава. У целом свету државе помажу да се престоница украси, а овде тим ослобођавањем од аренде стају на пут томе.

Филип Васиљевић. Ја би питао само то: зашто да се болница ослобођава аренде, кад држава наплаћује од свију који нису сиромашни.

Председник. Ја сам одговорио да не може. Али кад он сад тражи понова и подноси уговор имајући на уму да су болнице хуманитарне установе које треба и општина да потпомаже — онда мислим да треба ослободити.

Бока Новаковић. Овде је у уговору нарочито стављено да се тај лиферант ослобођава од аренде разуме се да он чини набавку за државну потребу, а махом што се за државу набавља то се ослобођава и према томе ми морамо овога ослободити од аренде.

Андре Одавић. Ја се не слажем са г. Боком јер ако у овом специјалном случају општина мора лиферанта ослободити по неком закону од аренде, онда би било право и потпуно умесно да ослободимо од општински дажбина и све друге лиферанте државне, јер ми овде седимо само за то да не дозволимо да општина буде једном мати а другом мађија.

Бока Новаковић. Има законог наређења по коме се држава ослобођава.

Димитрије Најдановић. Болница је увек набављала месо, а њен лиферант је увек плаћао аренду па и сад нема смисла да га ослобођавамо особито и због тога што тамо има и здравог особља које се храни и онда за што да не плаћају.

Коста Главинић. Ми имамо сем те болнице још два надлештва. То је управа казни завода и општа државна болница. мислим да лиферанти за ова два завода ни су ослобођени аренде.

Друго, ја сматрам аренду као посредни прирез и према ономе како Новаковић тумачи, држава би имала права да ослободи све.

Бока Новаковић. Ја ћу да одговорим г. Одавићу. Пре кад смо решавали о трошарини за оне лиферанте, ја сам говорио, да се само они лиферанти могу ослободити који су уговором ослобођени, а не и они који нису уговором ослобођени. Опет и сада остајем при томе да се ослободи све што се за државну потребу набавља.

Коста Б. Мијајловић. Ја мислим да се лудница не може ослободити од аренде јер кад би њене лиферанте ослободили онда би требало ослободити трошарину на пилез и на гас.

Ја би пре лудници дао у помоћ годишње извесну цифру него да ослобођавам лиферанта од аренде.

Председник. Ја сам вам јасно казао. Овде тражи министар унут. дела с тога што је услов такав. До сад то није условљавано и због тога се и он обратио да ми признамо.

Ник. Р. Поповић. Овде је најтежа ствар у овоме што и у самом ономе писму који се спроводи трошаринска тарифа, стоји, да се од ње ослобођавају сви они артикли који долазе у област државних потреба. То ослобођење биви свуда, у свима земљама.

Но овде има да се друго питање расправи.

Сама установа луднице, неоспорно је државна потреба. Али оно што се уноси у лудницу то је потреба која се не разликује од потреба других друштава и других установа таке врсте и на те потребе ваља наплаћивати трошарину за то што и држави плаћају издржавање они који се тамо лече и пегују.

Ја дакле мислим да овај захтев г. министров долази са погрешног појимања установе и онога што се у њу унесе. Кад се то двоје не би бркало, онда би се увидело да је захтев неоправдан. Ако овако почне сваки државни орган да тражи да оштети интересе општинске, онда неће бити никако чудо што је Београд у прабини и што ће у њему д. века тако бити, како је један рекао.

Не делим дакле мишљење да је оно што се уноси у болницу државна потреба, него налазим да је то потреба појединаца који троше а ти треба и да плаћају. Ја сам за то да се не ослободи те аренде лиферант меса за лудницу пошто установа луднице и набавка потребе нису једно исто.

Председник. Молим да чујете друго писмо г. министра унутрашњих дела односно ослобођења лиферанта свињског меса од аренде итд.

Секретар чита

А. Одавић. Ја нисам никако за то да се ово прими а ако држава налази да има права да општину принуди на ово, онда нека изводе то и наредити. (Чује се да се реши; нова је ствар; није!)

Милутин Марковић. Министарство или сама управа не набавља месо него лиферант. То ваља имати на уму. Кад би сама управа то чинила, друга би ствар била. Ту би ми били дужни да се одазовемо овоме захтеву, овако не.

Председник. Управа трошарине поднела ми је неколико ствари на решење. Те су већ решаваће у одбору и ја мислим да их можемо сад узети у решавање као старе

Молим вас да чујете ово писмо управниково којим предлаже правичније регулисање плата трошаринских стражара и старешина на станицама.

Секретар чита.

Председник. Као што сте чули, управник предлаже да се у неколико повећа плата чиновницима на станицама трошаринским те да ови не би били доведени у нужду да с кријумчарима чине договор на штету општине.

Ма да такав разлог не би могао много да вреди јер се и са великим платама може кријумчарити, ако сам по себи није дотичан службеник моралан, опет је вероватно да ће бити мање кријумчарења кад је боља награда. Ја вас молим да ствар реши-

те како за добро налазите (одобрава се предлог.)

К. Главинић. Да ми морамо да тражимо најсавесније вршење дужности, о томе нема спора. а да би могли људи да буду савесни треба их наградити. Ова награда није велика и треба је дати само бих желео да знам овом приликом колики су приходи и расходи од трошарине која се прилично времена наплаћује и не зна се шта се од ње има.

Председник. На то питање могу да одговорим и учинићу то мало после — у конференцији. А сад вас питам: примате ли овај предлог? (примамо).

Ник. Р. Поповић. Мислим да треба да примимо овај предлог по с тим додатком да још вечерас избере одбор повереништво које ће преконтролисавати те куће тамо кад за сходно нађе. Одборницима изабраним ваљало би дати пуномоћство на то.

Председник. Сад још ово. Финанси коњички поднели су управнику а овај мени молбу да им се повећи плата јер с овом што примају, са 100 динара, не могу издржавати себе и коње.

Молба је по моме нахођењу основана и требало би јој поклонити пажње (чује се да им се да 120 динара). Пристајете ли сви на ту плату? (пристајемо).

Н. Р. Поповић. Добро би било да општински суд изда наређење свима својим позорницима да припазе како дању тако и ноћу и да траже од оних који носе што у Београд доказа да су платили трошарину и да с опима који се ухвате као кријумчари поступа по закону јер тога има доста.

Председник. Добро; то примам.

Онда запишите г. секретару тако да се закаже позорницима у вароши, да увек запитају долазећег са села јесу ли платили трошарину и ако нису да у томе учини даљи корака да се трошарина наплати.

Сад има од министра финансије један предлог. Ви знате да смо ми плаћали порезницима по један додаток што су уз порез наплаћивали и прирез за општину. Сад министар финансије у интересу бољег рада тражи да општина стави ону суму што се порезницима издаје, њему на расположење па да он узме стална лица за вршење тога посла. То је главна садржина овога писма министровог. Он ово шаље нама на одобрење. Чујте писмо [Секретар чита]

Андра Одавић. По закону чини ми се у Београду не сме ни да буде више од 6 порезника. По овом министровом предлогу он ће их сигурно крстити као дијурнисте. Но мени изгледа да ће то бити горе, јер садањи порезници чим наплате порез наплате одмах и прирез и лако је ишло, а ако ови засебно прирез наплаћују онда ће ићи теже као што је било и пре ових порезника кад су општински чиновници наплаћивали прирез.

Мата Јовановић. Господо, пошто се овом акту може да придене свакојако значење, ја би био мишљења да се вечерас о њему не решава, него да сам председник или неко други да се овласти од одбора да се боље извести о овој ствари шта је покренуло г. министра да ово предлаже.

Ако стоји ово што вели г. Андра да не може бити више од 6 порезника, онда би заиста изашло то да министар увиђа да му треба већи број и хоће на тај начин да се помогне. [Чује се: врло добро]

Председник. Па добро. Ја мислим да овластимо г. Милутина. [Усваја се]

Имам један извештај књиговодства [чује се нека буде комисија].

Ник. Р. Поповић. Ја би молио да повереништво, при обавештењу са г. министром упита, да ли у локал садањи могу да раде још 2—3—4 порезника.

Председник. Сад је на реду молба стенографа за повишицу плате. Молим г. стенографе да се удаје из седнице док се ово питање не реши [стенографи се удаљују].

После решења.

Сад претварам јавну седницу у конференцију и молим да се удаје сви који нису одборници — [настаје конференција].

Седница је трајала до 9 и по часова по подне.

Држан 19. Августа 1891. године у Београду.

Почетак у 6 часова по подне.

Председавао председник М. Маринковић.

Председник. Пошто има довољан број одборника, то отвара одборску седницу и молим да саслушате записник последњег састанка. (Секретар прочита 73. ванредни састанак).

Бока Димитријевић. Тамо где је казано да се преко молби за трошарину прешло на дневни ред, мислим да тако није решено, већ да се одбаце т. ј. одбор није их усвојио. Молим да се тако исправи.

Председник. Да се објаснимо. У колико се сећам прешло се на дневни ред, а то разуме се значи, да су молбе одбачене само се узима блажији израз.

Димитрије Најдановић. Односно кљува треба да се каже 20% од тежине кљува, а ту је погрешно казано (исправка се прима).

Илија Цветановић. Кад је била реч о тим молбама за трошарину донста је одлува да се одреде одборници, који ће водити надзор, како се на њерму поступа. То није ушло у записник.

Председник. Јесте решено начелно но кад није пре ушло, сад ће ући у записник. То ће се ставити на дневни ред.

Има ли још ко шта да примети? (Нема). Дакле усвојен је записник.

Сад прелазимо на дневни ред.

Бока Николић. Ја имам једну дославу

Председник. Напишите и дајте мени, а сад да пређемо на оно што је на реду. Санитетска управа министарства унут. дела упутила је један акт на општину београдску, којим тражи да се лиферант свињског меса и масти за болницу ослободи плаћања аренде (Чита акт).

На овај захтев ја сам одговорио да представништво вар. Београда има права да од свакога наплаћује прописну таксу на месо и маст, а то што је управа такав уговор закључила, није за општину обавезно нити општина може да се одрече својих прихода особито у данашње време када је предузела толике реформе. (Чује се: врло добро).

На овакав одговор дошао је од г. министра други акт, којим вели да се одговор општине не оснива на закону (чита други акт) и поднео је уговор и наводи да држава не плаћа никакав порез. (чита чланове 3. 20. и 37. зак. о порези). У закону општинском у чл. 69. тач. 5. каже: да општински одбор доноси своја решења по свима питањима и т. д. Сад изволте решити.

Бока Новаковић. И у прошлој седници говорећи о томе ја сам казао, да се држава

од порезе ослобођава. Из тога акта види се, да се она ослобођава такса и за набавке. Ни у једној држави држава не плаћа порез. Трошарина је посредни порез и кад се ослобођава од порезе разуме се да се ослобођава и од трошарине.

Димитрије Најдановић. Ако ми станемо да пропуштамо за месо, сутра ће доћи и за гас итд. С тога нисам да се ослободи.

Бока Димитријевић. Истина ја нисам правник, али мислим да ово не спада у трошарину него је прешло од пређашње аренде.

Питање је хоће ли лиферанти и у будуће да плаћају трошарину. Ја мислим да се ово одбије.

Мата Јовановић. Г. Бока баш сам потврђује оно што наводи г. министар. Кад држава неплаћа на једно онда не плаћа ни на друго.

Бока Николић. Ту се не би могла водити контрола, јер лиферант болнице може продавати месо и по вароши. Но ако баш по закону мора да се ослободи, онда општина треба да одреди и другу контролу за то.

Дититрије Најдановић. Ја нисам знао, да држава не плаћа на овче и говеће месо, па кад на то неплаћа нек неплаћа ни на свињско, јер оно се у болници врло мало троши.

Мата Јовановић. Г. Бока мисли ако се ради по начину г. министра да ће бити злоупотребе, али он греша. Кад г. министар каже: на основу рачуна који од болнице дођу неће се наплаћивати трошарина, онда ту неможе бити злоупотребе.

Коста Б. Мијајловић. Ја знам да општина не наплаћује држави на овче и говеће месо аренду, али општина за то има од тога меса дубок. На свињско месо општина нема права на дубок и кад тај приход нема онда не треба да се ослободи.

Илија Цветановић. Ја мислим свакојако треба наплаћивати од државе на све. Каже се за војску. Војска троши неколико хиљада кила годишње за офицере. То је велика штета за општину.

Председник. Оставите војску није о томе питање. Оно је истина што г. Најдановић каже, да се свињско месо у болници врло мало троши. Сад начелно треба ту ствар расправити.

Бока Димитријевић. Ја ћу понова да поменем баш ово што је казао Цветановић за војску. Војнике издржава држава, док она за болеснике наплаћује издржање. С тога сам одсудно противан да се ослободи.

Андра Одавић. Истина г. Најдановић вели да се свињско месо мало троши па се може и ослободити. То је лепо, али овде је главно да држава сутра не пошаље други акт којим ће тражити да се од свега ослободи што подлежи трошарини и у том случају ми би напустили општинске интересе.

Ако држава има неоспорно право по закону, онда за што тражи одобрење од општине. Просто нека пошаље акт којим наређује, а не овако. Ми не смемо да ослободимо никако. (Чује се: тако је. Да се реши).

Председник. Ја ћу поставити овако питање: ко је за то да се усвоји предлог г. министров, тај ће казати „за“ а ко је против, гласаће „против“.

По свршеном гласању видело се да је предлог одбачен.

Молим вас да чујете шта сам радио поводом онога акта г. министра финансија о хонорисању порезника за скупљање приреза и трошкова општинских. Ја сам се лично разговарао с г. председником пореске управе и он ми је казао да је се споразумео с г. мин. финанс. и он ће опозвати свој акт којим је тражио да му општина стави на расположење ону суму коју издаје на хонораре порезницима. (Врло добро).

Ник. Р. Поповић. Сазнао сам да је обустављено издавање хонорара пореским надзорницима и питам: Је ли истина то?

Председник. Истина је; обустављено је поводом акта г. министровог, али ће се понова издавати пошто он трже свој предлог.

Дума Деда оvd. изјавио је на саслушању (чита) да неће да да своју кућу под закуп за школу за само још 1 годину него или за три, или никако.

Могу да вам изјавим да су сви други сопственици кућа пристали на овакав услов, сем г. Дедо. (чује се: пристаће и он).

Решено: овлашћује се председник да може преговарати и с Думом, ако хоће да пристане на услов, или с другим — па да резултат саопшти одбору.

Сад изволте чути реферат о прекораченим кредитима. Ови кредити су прекорачени још 1890. године па нема још одобрења.

Секретар чита предлог.

Председник. Као што видите, дакле, овде се тражи накнадан кредит од 32.000 дин. те да би се сви ови издатци могли свести и рачуни закључити иначе не може да се ради ни у овој ни у прошлој години, јер је трошено из једних година за прошле. Да би се довели ти рачуни у ред, ја вас молим да ово одобрите.

Мита Јовановић. Пошто се овим тражи одобрење повеће суме, ја мислим да ми то вечерас не можемо решити, него да се предлог упути комисији која је одређена да прегледа рачуне те да га она разгледа и да изјаву: за што то није у своје време тражено и свршено и да нам у опште реферирате о томе.

Председник. Комисија има да прегледа више рачуна; она је неке прегледала а неке још није а треба да се и то уради. Тешко да би поред тог посла могла да и ово прими.

У осталом ви можете решити како налазите за добро, само вас молим да ова ствар буде што пре свршена, јер ја не могу да трпим заплетене рачуне нити да дозвољавам издатке за потребе из прошле из кредита у овој години.

Овом приликом могу да вам саопштим и то, да у буџетима дотичних година нису само прекорачења кредита, него је било и неких уштеда по извесним партијама.

Андра Одавић. Ја сам био у тој комисији за преглед тромесечних рачуна, а чини

ми се ту је и г. Тадић, али је био на путу, па смо тај посао свршили ја и г. Соломон Азријел. Том приликом ја сам видио те прекорачене партије. Примам предлог г. Мате да иста комисија и ово извиди, само би молио да уђе у комисију још и г. Никола Р. Поповић, па да извршимо све и поднесемо одбору извештај.

Председник. Усваја ли одбор да се дода комисији још један члан г. Никола? (Усваја).

Сад изволте чути извештај о новом гробљу. (Секретар прочита).

Молим вас да се ово реши. Ја сам обуставио досадањи начин зидања гробница. Досад се узимала велика количина цигаља и много се надница троши а мало свршава. У овом извештају предлаже се други начин.

Мата Јовановић. Ја палазим да је извештај врло уместан, нарочито односно зидања гробница и ово да се изврши лицитацијом, а и онај простор онде нека се каадрмише.

Председник. Усваја ли одбор извештај? (Усваја).

Милутин Марковић. Сем тога има у извештају и предлог да се промену правила, па би требало одредити комисију да правила преправи.

Председник. Хоћете ли да овластимо исту комисију да исправи и правила. (Хоћемо). Добро.

Бока Димитријевић. Ми смо тада прегледали и књиге гробљанске које се тамо налазе, али приход нисмо могли да прегледамо, а то све с тога, што правила нису јасна.

Председник. Што се тиче касе онај на гробљу нема никаква посла са касом. Он добија извештај од касехраниоца одавде. И сад ако хоћете да свежете тај посао са рачунима гробљанске касе, онда вас молим да решите.

Милутин Марковић. Пошто има једна комисија, која прегледа све рачуне општинске, то нека она и ово прегледа засебно, па извештај поднесе одбору.

Председник. Досад у колико сам могао да дознам ниједан пут није прегледан рачун гробљанске касе нити је коме год поднесен на одобрење.

Соломон Азријел. Па добро онда да изберемо комисију.

Председник. С тога, што је г. Милутин предложио, да иста комисија сврши тај посао, мислим да би било веома теретно за исту комисију, и био би мишлења да одбор нарочито за тај посао избере 2—3 човека, јер су то рачуни још од времена, кад је гробље установљено.

Милутин Марковић. Мислим она може да види и те рачуне, јер су они упућени за све општинске рачуне, и пошто неће у један мах правити извештај, него понаособ, онда могу да поднесу рачуне доцније засебно.

Бока Димитријевић. Кад већ општина плаћа рачуноиспитаче за преглед рачуна од ранијих година, а и овај је посао замршен мислим да се њима повери да и ове рачуне прегледају, а не све да се удара на врат одборницима, јер је то велики посао.

Бока Новаковић. Овде треба правити разлику између склапања рачуна и прегледа.

Општински одбор дужан је да прегледа рачуне, а не да их склапа и сад ако су склопљени, онда може одбор да одреди комисију за прегледање, а ако нису прегледани онда је друга ствар. Од како ја знам увек се тражи, да се ти рачуни склопе, на ипак све то није досад учињено. Ја сам да суд склопи те рачуне што пре.

Андра Одавић. Ја сам члан комисије за преглед рачуна и као такав долазио сам на ту мисао да видим и те рачунске књиге како стоје а нарочито оном приликом, кад сам за време заступништва председника имао да присуствујем предавању гробљанске касе. Том приликом чуо сам од благајника да он по гробљанским правилима не мора да да никоме да прегледа рачуне гробљанске. Ја не знам да ли тако доиста стоји, али ако стоји, онда је то жалосно и треба првом приликом та правила изменити. Благајник нам је тада просто казао, да не да.

Председник. Правила је израдио општински одбор и поднео на одобрење г. министру унут. дела и кад су одобрења ступила су у живот. По томе види се, да је одбор главни фактор како да се то разуме и ако у правилима стоји тако, онда се може тражити, узети одобрење од г. министра.

Андра Одавић. Ја се позивам на г. Тадића да потврди мој говор. Је ли тако било (Тадић. Јесте). Кад је г. Каранешић донео решење, да се одузме гробљанска благајна од г. Банковића он је позвао нас двојицу и ми смо отишли тамо а он нам каже: „Не дам, ово решење не вермам.“

Ђока Новаковић. Он то изводи из тога, што се ти рачуни засебно воде али он по грешно мисли. Ја држим да по правилима немају они права да спрече општини преглед рачуна.

Ђока Димитријевић. Једном приликом сећам се да је г. Банковић напоменуо, да је њему немогуће да склопи рачуне од почетка јер је пре њега један био, који није рачуне склопио. За то сам да му се да помоћник, који ће то свршити. Може бити да он нема времена према његовом текућем послу.

Мата Јовановић. За гробљанску касу постоји нарочити благајник који се плаћа овде и има додатак за то што води дневник и рачуне гробљанске. Мени је за чудо да рачуни ти нису досад склопљени и контроли поднети. Гробљански рачуни, то су саставни део у опште општинских рачуна, али су одвојена партија. На сваки начин општина мора приложити и гробљанске рачуне и ако то није учињено, то је погрешка и мислим да то треба тражити од благајника гробљанске касе да он склопи те рачуне.

Ако му је потребан помоћник он нека тражи. Међутим садањег рачуновође да буде дужност и од сад да склапа рачуне пошто добија додатак, и да свака три месеца подноси контроли. А за старе рачуне нека председништво извиди и ако је потребан помоћник нека и то учини, па комисија, која прегледа тромесечне општинске рачуне нека прегледа и гробљанску касу.

Ник. Р. Поповић. Господа одборници нису на овим местима од пре 2 или 3 месеца; сви ми седимо овде најмање од пре 18 месеци а има нас и од 20 па и 40 месеци, и за све то време — као што је казао г. Ђока и још неки одборници — није ни један од нас имао прилике да се упозна с правилима гробљанским како односно дужности благајника тако и односно права и дужности, које можда одбор има по тим

правилима. Сви говори о томе падали су као на памент јер ни један говорник не потврђује ничим своје говоре. Ми сви знамо да је неколико пута изјављивана жеља овде да се добије какав извештај о стању гробљанске касе али га ни до данас добили нисмо. И вечерашња дебата о томе проћи ће као и досадање.

Међу тим кад вам два одборника тврде да им није дозвољено од стране благајника, који рукује тим фондом оно што су тражили на основу решења одборског, онда што би смо даље говорили о томе него да ствар оставимо за идућу седницу а председништво да умолимо па да изнесе та правила на идућој седници те да се види шта се по њима може захтевати и да ли благајник може одбити одборника од прегледа касе када се за то нарочито овласти.

Гавра Бркић. Ја сам у том истом смислу хтео да говорим у коме и г. Никола. Што се каже: да одборник нема права, кад се одреди, да прегледа касу гробљанску, ја мислим да то не стоји и желио бих да ми се каже ко онда има тога права? Шта би хтео г. благајник: да трпа паре у џак или у џеп па да никоме не даје рачуна! То не може и не треба да буде. Ја дакле мислим да ми имамо тога права и да треба да га и употребимо.

И. Цветановић И ја сам имао да кажем што и г. г. предговорници и желио бих, да се у идућој седници изнесе то правило.

Ђока Новаковић. Ја могу да мислим да се не може наћи правило којим се општина и одбор искључују из права контролисања рачуна ове касе. Сваки сопственик има права да тражи рачуна о раду својих младица и општини се не може то право оспорити.

А. Одавић. Нисмо ми ишли да вршимо преглед касе него да будемо при предаји. Ми смо ради тога били и том приликом могли смо видети шта је у каси али онај који њоме рукује није то дозволио казавши: не вермам то решење заступника председника, јер он није у праву да ми што наређује а касе не дам.

То је било и тако ваља ствар и разумети.

Раденко Драговић. Ја сам чуо да је суд решио и да је заступник председника захтевао да му се одузме та каса али је он није дао. Одбор ту није ништа решавао до то да се прегледају рачуни гробљански.

Милутин Марковић. Ја налазим, да се овако учини: да рачунополагач састави рачуне гробљанске касе као и остале па онда да позове комисију да их прегледа као што се и остали рачуни прегледају. Оно што се говори да је рачунополагач Банковић изасланицима казао да не може да склопи рачуне то је без икакве важности пошто се он може обратити за помоћ суду па и одбору ако би му радна снага оскудевала за склапање његових рачуна.

Председник. Али да би одбор знао у каквоме се стању налазе ти рачуни, ја хоћу да се то констатује, а кад се то учини онда да се приступи даљем потребном раду — ако нису у реду, иначе да се поднесе извештај.

А. Одавић. Ја мислим да председништво може то да и само сазна и не треба му ради тога комисија. Ако би банула комисија код њега и тражила рачуне, то би значило као неко неповерење и том приликом морала би се и каса печатити. Међутим ми ово не чинимо због неповерења но што хоћемо само рачуне и с тога ваља видети кад је готов с рачунима.

С. Азријел. Ја не мислим као г. Одавић. Кад се хоће нечија каса да прегледа, онда се он не пита: је ли готов с рачунима, но се каса печати и прегледају документа и новац броји. Тако би се и овде радило.

Ђ. Димитријевић. Ја нисам за овај обичан преглед јер ми имамо поверења у благајнику него да се рачуни склопе па онда да их предледа комисија.

Председник. Па добро, нека се и тако сврши.

Соломон Азријел. Почем је иети благајник казао да не да касе, онда има места да се одреди комисија те да види како је стање.

Г. Бркић За то доиста има основа чим он гера одборнике и не да касу.

Мата Јовановић. Неко од госпде није разумео какву смо комисију ми овде тражили. Одбор хоће да се комисија увери: је су ли рачуни гробљанске касе из ранијих година склопљени и поднесени гл. контроли и ако нису да види зашто нису; да онда види књиге које се воде и да ли се уредно воде и т. д. Лако може бити да су рачуни већ поднети контроли и то би се имало саопштити одбору. Ако нису бар би се знало шта треба радити (одобравање).

Председник. Немојте ми придавати она права која по закону немам. То је ствар одборова и он треба да је реши.

Андра Одавић. Ја опет тврдим и немогу да замислим да закон може бити толико неувиђаван те да каже, да председник нема права да тражи извештај од својих младица чиновника.

Мијајло Јанковић. Ми овде говоримо о гробљанској каси, а што се тиче рачуна Банковићевих, то знам да су чисти. За раније рачуне о којима се овде повела реч, не може он да одговара. Стога треба ићи и прегледати те рачуне.

Никола Р. Поповић. Ја мислим после мога предлога није имало места, што се продужила ова дебата; али ми изгледа да сама ствар сама себе не замотава него што ми сами то хоћемо. Ако један од вас тврди, да рачуни гробљанске касе нису тачни нека устане тај један, па одмах да изберемо комисију да рачуне прегледа. Овако говорити против части једног човека а без довољно факата и тврђења о неисправности, ја не би смео на себе да примим, нити би то и другоме дозволио. Молим да се о томе више не говори докле, док когод неизађе и док некаже да сумња у исправност рачуна.

Г. Бркић. Нико овде не вели, да г. Банковић ара касу, него према закону одбор има права да прегледа све што је општинско и према томе и одређује комисију. За што то чинимо то је наша ствар. Нико не вели да он краде, него хоћемо да видимо има ли реда ту.

Милутин Марковић. Још би само то хтео да кажем, да овде има две ствари. Одбор хоће да има рачуне гробљанске касе и тражи те рачуне. Што се тиче рачуна мислим да се у томе сви слажемо. Онај, који рукује касом дужан је да склопи рачуне исте касе како за оно време што је сам руковао, тако и раније рачуне и тек ако неможе постићи на време, има се писмено обратити за помоћ па кад се и то учини и склопе рачуни онда би се комисији на прегледање поднели.

Овим што ми тражимо рачуне од гробљанске касе незначе да ми сумњамо у савестан рад благајника, него је то редовна

дужност одбора. Сад пошто нема никакви доказа о томе, да је његов рад сумњив и да неодговара, закону ни његовом положају неможемо наређивати да се та каса затвара, као што неки предлажу, јер би то значило да је он несавестан у својој дужности. Кад тога нема, онда да останемо при томе да се изврши само редовно прегледање рачуна, а председништво да позове благајника писменом наредбом да мора склопити рачуне што пре.

Г. Бркић. Комисија треба да изађе на лице места да се увери да ли постоје рачуни уредни или не, па ако не постоје, онда да му се да помоћ, јер ивиче може бити да су склопљени рачуни.

У буџету чини ми се не стоји ово, али би требало да стоји.

Андра Одавић. Ја сам тражио да председник упита јесу ли склопљени рачуни или нису. А преглед који се има по закону извршити то ће се доцније учинити.

Председник У закону стоји овако: (чита). Сад ово се тиче само гробљанских рачуна и ми треба да овластимо 2—3 човека да виде те рачуне и да нам поднесу извештај, па ћемо онда видети шта ћемо радити.

Илија Цветановић. Ова комисија нека оде и пита има ли готових склопљених рачуна, па ако има неких поднесе извештај, а ако каже да нема онда да каже, да исти буду готови за остављени им рок и о томе да нам поднесе извештај. То је најкраћи пут.

Бока Новаковић. Овде се разговор води јесу ли рачуни склопљени или нису. Говоре да нису склопљени и сад треба о томе и донети одлуку.

Милутин Марковић. Да одговорим г. Бркићу. Пут је овде овај. Прво председник да благајника позове да склопи рачуне, па ако се неодазове, онда долази други пут који ваља предузети против њега као што г. Бркић вели

Председник. Ја сам вам казао, да смо чули, да рачуни нису склопљени и због тога смо овде тражили начина да изађемо из тога. Ја се бојим да овим мојим говором није изашло то, као да знам да нису склопљени рачуни. У томе је ствар нашег разговора и с тога вас молим да учините један корак, да знамо шта је у ствари, а тој комисији да се каже: наложи суду општинском да поднесе извештај одбору.

Бока Новаковић. Ја сам казао да склопи рачун.

Андра Одавић. Ја би предложио ако хоћете да примите да председништво упита благајника јесу ли склопљени рачуни или нису, и ако нису онда шта би стајало на пут да такав извештај првој одборској седници поднесе.

Гавра Бркић. Ја мислим да је најбољи пут да оде комисија код рачунополагача и од њега тражи има ли склопљене рачуне и да се увери како постоје гробљански рачуни.

Раденко Драгојевић. Неможе да буде ни као што г. Одавић каже. Председник није наредио, него треба наредити да се приступи томе раду и г. председник ће наредити да каже: може ли склопити.

Председник. Има три мишљења. Прво је, да општински суд склопи благовремено гробљанске рачуне и доведе их у ред и преда комисији на преглед па да ова поднесе извештај. Друго је мишљење, да се одмах одреди комисија да види и да извести одбор, и треће је мишљење, да председник сам упита благајника и на добивени одговор да поднесе извештај одбору.

Андра Одавић Отојич су пале и такве речи, да се чуло, да благајник не може да поднесе рачун а г. Милутин каже, да се благајник обрати за помоћ. — Дакле у оба случаја опет мора у првој седници изићи пред одбор. Мора изаћи због тога што ће благајник на сигурно рећи да не може да склопи рачуне, По коме мишљењу треба прво поднети извештај да нису склопљени рачуни и за што, и ако тражи помоћ онда да му дамо.

Председник. Ако ћемо објашњавати своја мишљења, онда ћемо отићи далеко.

Мата Јовановић. Ја предлажем ову редакцију: „Позива се суд да у што краћем року поднесе одбору извештај о стању гробљанских рачуна и гробљанске касе од кад ова постоји.“ Ми имамо посла са судом и од њега треба ово да тражимо.

Ник Р. Поповић. Ако вам је, господо, да се ствар добро сврши, онда примите предлог г. Милутинов као најбољи.

Председник. Да свршимо. Има предлога: да се позове општински суд да уреди рачуне гробљанске касе и да их да на преглед комисији одређеној за преглед гробљанских рачуна. А има и други: да се одма одреди комисија која ће да иде да прегледа рачуне и да извештај поднесе одбору, а треће је да се: — (Одавић: ја повлачим своје мишљење јер је ово довољно што се предлаже), четврто је предлог г. Мате којим он позива општински суд да прегледа рачуне (чује се: па то је као и први предлог). Онда остаје ово двоје. Ко је за то да се позове општински суд да доведе у ред ове гробљанске рачуне ако су неуредни и да их стави комисији на расположење тај ће гласати „за“; а ко је за то да се одма одреди комисија која ће их прегледати и одбору поднети извештај, тај ће гласати „против“. Гласали су: „против“ 4 а сви остали „за“.

Сад долази једна врло хитна и важна ствар, којој ваља поклонити сву пажњу јер се тиче наше пијаце и развића наше трговине. Ви знате да на пијаци има свакојаких неуредности и те неуредности које долазе било од стране продаваца или од стране купаца, треба сузбити јер је са њих пијаца београдска дошла у ружан глас. Ви знате како друге пијаце око Београда напредују; ви знате како је код њих све тако лепо уређено да се ми морамо да стидимо што и сами немамо такав ред.

Да би се једном и београдска пијаца уредила г. Бока Николић (који сад није присутан у седници) учинио је предлог да се стане на пут разним неуредностима на пијаци како би и пијаца београдска дошла на бољи глас.

Бока Димитријевић. Пошто предлагач није у седници, то да оставима ствар за идућу седницу.

Гав. Бркић. Ја мислим да је то чисто судска ствар и да је за све неуредности крив суд.

Председник. О томе ћемо се разговарати касније а сада ја ћу вам прочитати шта предлагач хоће. Он вели: „Ја, госп. председниче, да не би подизао свој глас у одбору, молим вас да изнађете начин како би се могла наша пијаца уредити, јер на њој влада велико непоштење те са тога је овде врло мали довоз доб се у Смедереву измери по 500.000 кила ране дневно.“ Ја сам мислио о томе и хтео сам да вам предложим за сваку пијацу пијачни суд јер сам

уверен да је свима вама стало до унапређења трговине у Београду.

Мата Јовановић. Заиста је стање на београдској пијаци жалосно. Ја сам приметио да су кантари рђави и молио сам председништво да их подвргне прегледу јер се сад мере велике количине хране. То је једна мала сметња. Осем тога кантара је мало. Ја сам силазио једнога дана до мале пијаце и приметио сам да је много налоге на кантару. Од јутра до мрака не може да се стигне с мерењем. И ту треба помоћи. Смедеревска и друге пијаце далеко су у живљем раду али ту су и други услови; пре свега ми немамо пијаце да можемо један већи број кола да сместимо. Ми треба да настанемо да се бара венација, која је намењена за пијацу, наспе и да се одреде места за кола па да се наместе и кантари у довољноме броју. Г. председник хтео је вели предложити пијачни суд. То још не иде. Ми немамо закона о томе а закон о берзи у коме је то прописано, није још уведен у живот. Но место тога ми можемо учинити да су нам кантари исправни, да их има доста, да су мерачи сигурни и с кауцијом и да оно што измере, буде истински измерено, а не да се тек ворме ради бацају цакови на кантар без обзира на то хоће ли продавац или купац бити оштећени.

Председник. Ја вас молим да ово питање оставимо за идућу седницу. Међутим хоћу да изјавим да сам се одмах онога дана чим ми је г. Мата изјавио да су кантари неисправни, обратио контролору мера написмено и молио га да кантаре прегледа. Друго што нисам могао учинити. Што се тиче мерача и контролора над кантарима, ја сам се трудио да они буду исправни и тачни а где сам год опазио неуредности ја сам их казнио. У томе погледу дакле, прекори не би могли бити основани. У осталом ма колика се пажња обраћала од контролора и од председништва, ипак може да што год промине њиховоме оку и то треба други који примете да доставе. А између купаца и трговаца има и таквих дела која стварају ружно име трговини београдској и о томе би ја хтео да одбор промисли и да нађе начина како да се уклоне а с осталима ћу се ја успешно борити управним мерама и дајем вам реч да неправилности неће бити.

Гав Бркић. Ја сажаљевам што је један господин рекао да наши кантари нису у реду. Ја бих молио да се помену вараши где су они бољи. Ја ево из свог трговачког искуства тврдим да нису бољи ни правилнији кантари нигде ни у Смедереву, ни у Пешти ни у Бечу. Но узрок повика је због рђавих купаца продаваца нарочито прекупаца јер овде не купују од сељака рану газде као у Смедереву него момци и сензали.

Андра Одавић. Мени се чини, да мој предлог г. Бока није разумео. Тежиште предлога није то, да су мерачи непоштени, него да се створи будућност београдској пијаци. За Београд је штета и срамота да му смедеревска пијаца конкурише својим бољим установама и већим гаранцијама за трговину. У Смедереву има пијачни суд и све ствари се на брзо расправљају. Зар је лакше страном купцу отићи у Смедереву па тамо жито купити и шлеповима поред Београда шиљати у Пешту. Зар му све то неби било јефтиније одавде а нарочито подвоз јер је мање растојање. Разуме се да

му је јефтиније, али он мора да бега одавде зато што нема никакви олакшица.

Председник Ја сам готов да на томе питању и више проговоримо и пошто је доцкан молим да га оставимо за идућу седницу. (Усваја се).

Састанак је закључен.

Састанак је трајао до 9¹/₂ часова по подне

Држан 26. Августа 1891. год. у Београду.

Почетак у 6 часова по подне.

Председавао председник М. Р. Маринковић.

Председник. Пошто има довољан број одборника да се може рад почети, то отвара седницу и молим вас да саслушате записник последњег састанка. (Секрета прочита).

Има ли ко да примети што на записник? (Нема).

Усваја ли га одбор? (усваја).

Коста Б. Мијајловић. Неколико марвених трговаца жалили су ми се, како марвени лекар даје уверења за стоку, која није купљена на марвеној пијаци и каже да је купљена на београдској пијаци. То је злоупотреба и моли г. председника да то извиди и да се томе стане на пут.

Председник. Ја примам то да одмах извидим и да наредим даље шта треба (прима се).

Андра Одавић. Мени су се жалила 2—3 грађанина на димњичаре. Они кажу да оцачари говоре да се њих не тиче такса од стране општ. суда одређена, па неће да чисте по такси него траже цену скупљу. Ја мислим да они несмеју тако радити. С тога би молио г. председника да односно овога изда наредбу, да се људи не глобе, а сем тога да се уреди, како ће грађани знати да се у будуће управљају, јер овако једни неће да чисте по општинској такси, а други опет неће никоме и тако су грађани изложени да чекају на димњичаре, који ће слушати наредбу суда, а опет због тога остају оцаци неочишћени те се може да догоди каква несрећа.

Председник. И ову напомену г. Одавића примам и трагаћу да пронађем тога, који тражи већу таксу од прописане, па ће се с њим по закону поступити. (Добро).

Бока Димитријевић. Већ има прилично времена, како је у општини установљено једно место хемичара, који ће прегледати све намирнице те да се у томе не чини злоупотреба на штету здравља грађанства.

Тај хемичар сигурно прима плату, а нигде се не види његоз рад, нити сам гдегод досад читао извештај о његовом раду. С тога би молио, да се на ово обрати пажња, како не би било пискарања по новинама, као што је један и спремио био па сам га ја задржао док у одбору не сазнам шта је с хемичаром.

Председник. И ово ћу ја видети и наредити шта треба.

Сад молим вас да чујете уверења која се траже. (Секр. чита):

За Косту Николића кујунџијског шегрта и за Спиру Вељановића. — (Незна се где су служили. С тога да се то извиди и други пут изнесе пред одбор).

Чујте лицитације и то прво за дрва. (Секр. прочита протокол лицитације и услове).

Раденко Драгојевић. Што се тиче цене дрва, то није скупо, али што се тиче услова треба у њима казати да се дрва никакво неухваћују пружењем, већ кожем и с тога сам да се услови направе јер ти услови прочитани нису никакви. То се зна, да суд увек наређује, кад ће се дрва доносити и где.

Коста Главинић. Има једна празнина у томе, што није казано, каквим ће се повцем дрва плаћати, па треба и то у условима ставити, да ће се плаћати онаквим какав се у каси општинској деси.

Раденко Драгојевић Ја мислим да треба сваком управнику послати у препису услове, те да зна како лиферант мора дрва да ухвати, па они и наређују гди ће се дрва ухватити.

Бока Новаковић. Суд наређује кад да се донесу дрва, а управници школа где да се ухвате.

Раденко Драгојевић. Ја сам видео како држава прави услове и како прописује, да се дрва ухваћују. Тамо несме бити пруже и растојање суре од суре колико мора бити.

Председник. Добро. Дакле остаје овако. Примање дрва извршиће комисија, коју ће одбор одредити, а остало да одпадне.

Према томе ова се лицитација одлаже с тога, што нису услови добри, па кад се услови исправе, да се држи друга лицитација.

Бока Новаковић. Ја мислим да се не држи нова лицитација, већ само услови исправе и лиферант упита пристаје ли на те услове.

Андра Одавић. Мени се чини да је ланске године г. мишистар привреде имао дрва државна и нудио надлештвима, па су од њега узимали. Незнам да ли и ове године има министарство дрва и с тога би најзгодније било да г. председник упита и ако има да се од министарства дрва и набаве.

Председник. Добро. Узимам к знању да то сазнам.

Мата Јовановић. Држава има да прими од лиферанта 10 хиљада метара. Да ли је то распродала незнам.

Бока Димитријевић. Не само због тога него и због ове разлике у цени треба то видети — особито што се тиче дрва брестових.

Бока Новаковић. Ми не можемо држати другу лицитацију, него само да саопштим лицитанту промену услова, а за то време нека председник види, има ли држава дрва, па ако има онда ћемо се према томе и управљати.

Председник. Усваја ли одбор овако, као што каже г. Новаковић.

Гавра Бркић. Ја мислим да ову цену дрва сасвим одбацимо, јер су цене врло скупе.

Мата Јовановић. Ја не разумем како то говори г. Бркић да је цена врло скупа. Ја сам платио само подвоз 4 динара и растојање је код мене сразмерно ближе, а он има да носи чак на врачар, валидулу итд. и према цени преноса остаје да дрва коштају 24 дин. Ако дрва добро сложи, цена је мала. Ту је г. Раденко, који је трговац дрварски, па нека каже, он боље зна.

Бока Николџ. Ја сам разговарао са више трговаца дрварских. Био сам и са

Раденком. Они сви кажу да није скупо са подвозом 28. дин. Слажем се са г. Матом, јер се дрва плаћају 26 дин. а подвоз 2 динара.

К. Главинић: Људи који воде рачуна о ценама дрва, треба да кажу да ли су ове цене скупе или нису; ја то не могу казати. Но мислим да ову лицитацију не треба кварити већ питати лиферанте: пристају ли на промењене услове па ако пристају, а паће се да су цене повољне, тзда да се лицитација одобри.

Овом приликом ја бих желио да знам да ли је овде предвиђена и потреба у дрвима за трошаринску управу као општинско надлештво?

Председник: Није нарочито, али је речено да се лиферује колико општини треба.

К. Главинић: Ја мислим да треба да се благовремено прегледају школе и да се оцени шта још треба с тим, да се узму у рачун и они пањеви који ваља да се употребе а да се не повлаче годинама по школским дрвљаницима.

Председник: То је све учињено пре него што је наређено држање лицитације.

Раденко Драговић: Што се цене тиче, ја мислим да није скупа цена од 28-60 дин. на метарски ват с подвозом. Сама држава плаћа по 4-5 паре на метар за сечење а то је преко 17 дин. на ват и прорачуните сад шта кошта док се то донесе? Кошта преко 24 дин. на месту. А провизион, а остали трошкови? и њих треба предвидети. Ја дакле тврдим да буковим дрвима није скупа цена а за остала нећу да говорим. Ја мислим дакле да ствар треба изнети одбору на решење ако лиферант пристаје на измењене услове.

Председник: Хоће се дакле: прво, да се упитају лиферанти пристају ли на промењене услове или не? па ако пристају тек тала да се поднесе ствар одбору на одобрење ове лицитације. Је ли тако? (тако) За то време чиниће се шта треба па да се сазна колика је цена дрвима државним.

Мата Јовановић: Г. председник би могао да уштеди труд да пита за дрва државна. Државу кошта метар 5-75 дин. а то значи метарски хват 23 дин. без шумске таксе која се мора плаћати, а на обали савској кошта је 25 дин. То је цена буквих дрва. Е сад ваља томе додати и подвоз до места горења.

Према овоме ја држим да понуђена цена није велика и да је треба примити.

Председник: Ја узимам па себе да се известим и да вам реферирем о томе.

Одавно стоји на дневном реду да се чланови глав. школског одбора замену другима. То можемо сад да решимо. До сад су били чланови ови (чита). Управитељ основ. школа за кварт палилулски предлаже ми да примите за чланове Мијаила Цветковића инжењера и Саву Богдановића трговца (примају се). Код саборне цркве да остану до садањи, г.г. Мијаило Новаковић учитељ и Триша Борђевић (усваја се). На Сави да остану Велимир Карапеша и Дим. Перовић (прима се). На врачару су били Сава Поповић пензионар који је више ван Београда и Стеван Миљковић. Кога ћемо сад? (Да остане Миљковић и да се узме г. Стеван Д. Поповић начелник минист. просвете у пензији). На дорћолу су сад: Јаков Меворах и Марко Велизарић (нека остану). На теразијама Јевђеније Чоловић и Игњат Петровић (да остане Јевђеније и дође место Игњата г. Бока Благојевић пензионар).

А. Одавић; За 31. тек, мес. објављена је лицитација за набавку зоби. Кауција је одређена у 100 дуката. Познато је да се кауција узима у 10% од излицитиране цене. Према данашњој цени зоби, потребна количина коштала би нас 430—460 дуката. По томе кауција не би смела да се тражи већа од 43—46 дуката. То може да покупи цену и ја молим да се ова тачка услова измени.

Председник: Примам да се ово поправи.

Секретар чита акт којим старатељски судија за варош Београд шаље 120 дин. као легат пок. Милије Кара-Стојановића за сиротињу.

Председник: Ја мислим да нам је дужност да пре свега одамо хвалу нашем врском покојнику на овоме дару сиротињи. (Сви одборници и председник устадоше на ноге и изјавише: Бог да му душу прости!)

Као што видите, у овоме се акту каже да се ових 10 дуката даје фонду сиротињском, међутим тај фонд не постоји као на рочита установа но постоји у буџету општинском партија за помоћ сиротиње коју београдски одбор сваке године одређује. По томе ја мислим да би се овај новац могао придружити тој суми буџетској и поделити.

Мата Јовановић: Г. председник мисли да се ова сума дода партији одређеној на помоћ сиротиње и утроши, пошто не постоји нарочити фонд за ово. Фонд доиста не постоји за сиротињу. Ретко се ко год и не сети али и то има свога узрока. Да би се од сад изазвала већа дарожљивост наших суграђана сиротињи, ја мислим да би требало устројити сиротињски фонд а кад би се то учинило ја држим да би било много више завештача који би остављали томе фонду а овако кад се сви поклонили фонду баце у партију буџетску коју општина одређује на помагање сиротиње, па потроше, — нико нема воље да што год да. А кад би се фонд установио и кад би се одредило да се у извесне дане држи какав помен тим дародавцима, верујте да би било доста приложника.

По моме мњењу најбоље би било да се изабере комисија која би прописала извесне штатуте по којима би се имало управљати тим фондом, па онда да се фонд при општини установи.

И с овим легатом требало би тако поступити а дотле нека лежи у депозиту.

Гавра Бркић: Придружујем се овој идеји и потпомажем предлог. А док се фонд не уреди да се овај новац подели сиротињи прве идуће недеље и да се каже ко је то поклатио.

М. Марковић. Најглавније овде, да се зна, како је написано у тестаменту. Од тога зависи да се зна, да ли је тастаторова воља, да се легат да сиротињи или да се заведе фонд. Ако је фонд, онда тако мора да буде, као и што г. Мата каже. А да се то сазна треба председништво или општински адвокат, да преко старатељског судије види како пише у самом тестаменту и кад се то види, да се одбору саопшти и решење, јер по закону, који постоји у земљи, неможемо дружке располагати, него остаје како је наређено, а случајно ако је да се да сиротињи, онда се овај новац може придати сиротињи.

Б. Димитријевић. То је лепа мисао, али ја никако нисам за то да се тај новац да сиротињи, него да он буде почетак оснивања сиротињског дома. То је можда његова намера била.

Председник. Дакле ово питање остаје не решено док се не види намера завештаочева (Јесте).

Сад молим вас да вас известим о кући за инжињерско одељење.

Истражујући кућу за ово одељење по вашем овлашћењу ја сам наилазио на разне станове и свео сам све те истражбе на кућу Панђелину која постоји на марвеном тргу. Тамо има 6 соба које се могу одмах употребити од 1. новембра, а доцније можемо добити јеш 5 соба.

Понуда за куће биле су ове:

Кућа нова сирам Синџир цамије тражи 20 дук. месечне кирије.

Овде у близини попуђена нам је кућа Ку манудина са 10 соба за 400 дин. месечне кирије.

Попуђена је и кућа браће Крстића они ишту кирије 480 дин. месечно.

Било је још једна, но ја сам гледао што пре да ово питање решим јер инжињера плаћамо, а нема гди да ради. Кућа Папђелина може одмах да се употреби, а даје за 144 дин. месечне за 6 соба а кад доцније уступи још 5 соба онда за 240 динара.

Г. Марко Леко нудио је горњи спрат од Златног Ангела, али не може одмах да уступи. И он не тражи велику кирију но само за 240 дин.

Ви знате да је велика потреба да то буде близу централе али се није могло наћи тако подесно и одмах. Има једна кућа код куће пожарне чете, но она не може да се одмах уступи.

Сад ако одобрите да узмем кућу Панђелину, онда да узмем.

Марко Велизарић. Ја мислим да би за општину корисније било да узме под кирију кућу браће Крстића, она је доста скупа, али би се могла сместити и водоводна комисија, и још какво одељење. Истина водоводна је комисија погодила кућу на Врачару за 2 године, но она би се кућа могла дати под кирију и тим приходом олакшала би се кирија за ову кућу. Тиме би се сви општински одсеци концентрисали у једну зграду, бржи би био саобраћај између истих и јачи би био надзор, јер би све било близу председника. С тога сам за то, да се Крстићева кућа узме под кирију.

Председник. Ја сам доиста тако и мислио, а тако и данас мислим, да је ова кућа боља, јер се може брже и боље радити. Што се тиче кирије она је висока. Може бити да би за општину конвенирало, да и толико плати, но једна је невоља, што не може одмах да уступи, а нама је прека нужа да уступи одмах. Прво књиговодство не може да се врши по вашем решењу. Инжињерско одељење стрпано је у собице доле, не може да ради. Онај инжињер Мареш има 500 дин, месечне плате а још није почео да ради.

У прилог мишљења г. Велизарића ја ћу уговор такав да направим да општина може отказати закуп код хоће, а тај услов Панђела прима. (Врло добро).

Одобрите ли да погодим са Панђелом и с овим условом. (Одобравамо.)

Љуба Јовановић Молио би да чујем колико се плаћа месечно овоме инжињеру Морешу.

Председник. Сад сам казао 500 динара месечно. Он је узет за прављење кеја.

Сад да ми одобрите кредит за израну војнико из првог позива који су сад били на учењу.

То ће се платити по списку. Но само из које партије. Мислим из партије за непредвиђене трошкове. (Чује се: разуме се:)

Радоје Ђирковић. Ми смо једном казали да се одреди комисија, која ће то констатовати.

Председник Комисија је од одбора г. одборнице одређена, и она је била на лицу места и видеда и списак направила, па да се по том списку и даје храна војницима. Кад се који позив позове комисија одмах изађе и види који су сиротни, састави списак па по томе се плаћа.

Одобравали одбор исплату? (Одобрава)

Председник. Да пређемо сад на питање о пијаци. Г. Ђока Николић као предлачач поднео ми је написмено предлог о томе који сам вам прошле седнице изнео ма да он није био том приликом у седници. Ви сте решили да се предлог изнесе у идућој седници па дневни ред и ја сам то учинио. Да вам пре решавања поновим г. Ђокин предлог. Он мени овако пише: „Господине председнице! да не бих подизао глас у одбору ја вас молим да о овоме промислите и да се дође до тога како да се уреди пијачно питање на свим пијацама а особито на житној јер треба да увидите како непоштење влада како при куповини тако исто при наплати. Са тога и јесте код нас врло мало довоза на пијачу док се на смедеревској пијаци измери на дан око 500.000 кила хране! Моје је мишљење да треба изабрати једну комисију која би написала правила о томе.“

Ја сам то мишљење г. Ђокино свео на то да би то била као нека врста пијачног суда који би одма расправљао односе између купца и продаваца, још на лицу места, па то је тако и записано; међу тим ево га сад и г. Ђока па нека он објасни тај свој предлог те да донесемо одлуку.

Г. Бркић. Нека предлагач наведе пример о злоупотребима и неправилностима које су се десиле на пијаци па ћемо према томе говорити.

Б. Николић. То вам њећу овде казивати у јавној седници.

У осталом јутрос је био случај да је купио сензал жито и послао сељака купцу — трговцу, а овај га вратио и није га хтео примити. То већ не сме да буде на добро уређеној пијаци. Други је случај: за краљев дан, 2. Августа, људи су били продали око 10000 кила жита. Кантар општински био је затворен. Сензали су куповали жито по 19.60 и 19.80 дин. а на цедуљама су писали 19.19 и 19.20 дин. Људи оштећени овим каишарлуком ишли су у полицију али нису нашли задовољења него су се на зад морали измирити.

Код неког млинара на дорћолу има један купац жита за млевање. Он сваки дан мења сребро у бакар. Ономад је дао продавцу — сељаку 22 дуката самог бакра и ако је погодио за сребро. Ја сам сељака упутио на жалбу, он је се жалио, али онога купца сензала нису могли никако да нађу.

Има дакле такви радња које су кадре да нам све сељаке одбију с пијаце; а има и купаца чоругчија и т. д., који само варају људе и немају права на сензалење. И њима треба забранити рад јер ти људи само убијају глас пијаце. У Смедереву ја сам био на пијаци. Тамо изађе на пијач кмет с одборницима и помоћницима па гледају да све буде у реду и да има доста кантара за брзо мерење а ако би се ко пожалио, ту

су они па одма ствар расправе и не повлачи се као код нас.

У име напретка трговине у Београду, ја тражим да се удеси ред на нашим пијацама.

К. Главинић. Мени као не трговцу изгледа ово питање доста важно. Београдска пијаца није само пијаца за увоз него треба да буде и наша главна пијаца за извоз. А да би то било треба да буде пијаца где ће се непосредно куповати. И заиста ја држим да је неопходно нужно да се пијаца уреди. У Београду не сме остати као сад што је да сензали пресећу сељаке код моста на топчидеру или више споменика и т. д. да им дају неку капару и т. д. и да их при наплати варају. Ја верујем да бива оно што каже г. Бока т. ј. да ови сензали погоде ствар по једној цени а на листи запишу другу и кад им прави купац има да плати, он му плати мање него што он по погодби има да прима. И тако човек или мора да прими колико му се нуди или да тумара и да се суди с кајишарима. С тога ја држим да би било најбоље кад би се од људи који ствар разуму, образовала једна комисија која би проучила све ово и предложила нам начин за отклањање ових тешкоћа.

М. Јовановић. Господо, за све ово што је г. Бока навео, ја мислим да постоје и сад законски прописи по којима би се такве неуредности могле и требале да казне. Једно је само на сметњи а то је што нико не врши законске прописе. Г. Бока навео је да се чине преваре и злоупотребе с новцем. То је кажњиво по закону и сама би власт требала да поради на томе да тога више не буде. Даље се наводи да неки непозвани и без права купују рану на пијацама. Па и то се може забранити. Ко није своју радњу пријавио власти, томе се може одма забранити. На првом месту позват је општински суд да то контролише.

Председник. Дозволите ми да напоменам да није општински суд за то позван него власт полицијска. Њено је то право.

М. Јовановић. Општинска власт у праву је да контролише имају ли ти људи дозволе на радњу а полиција им то даје.

Дакле ја налазим да, ако се збиљски врше законски прописи, који данас постоје, да се све то може да одклони.

Прошлог пута изјављено је чуђење што се на смедеревску пијацу тако много вуче на спрам београдске. Томе се не треба чудити, господо; смедеревска је пијаца одавна на гласу са извоза хране. Међу тим ја сам сазнао још за један главни узрок за што се тамо носи храна. Овде народна банка купује злато преко више њих и не даје га за протурање у народ а у Смедереву нико то не чини и људи добијају за своју храну злато те и са тога хитају на пијацу тамо.

Бока Николић. Кад је г. Бока Николић поменуо смедеревачку пијацу, ја мислим да ће поред тога што се тамо издаје злато, бити и с кантаријом боље. Разлика је између кантарије овде и тамо, овде је, незнам по чему, дошло скупље по тамо. И на то треба пажњу обратити јер сељак и о томе води рачуна кад се решава на коју ће пијацу.

Што се пак тиче осталих неправилности, на њих треба председништво да обрати пажњу старешина квартова те да им они стају на пут и казне их,

Бока Николић. Није узрок онај што г. Мата наводи, да се иде на смедеревску пијацу Смедеревска је пијаца била најгора у Србији. Па од како се почеше заузимати кметови и од како су општински кантари заведени она исправи све боље и боље, али с тога, што општински кметови надгледају и пазе, како купци плећају и какве паре дају, па спречавају све што би било на штету продавца.

Има у истим и разлога г. Бокиних али опет ми боље плаћамо, само је разлика у поштеној радњи и великом броју кантара.

Гавра Бркић. Није узрок што се тамо добија злато, већ је разлика у томе, колико који округ даје жита. Београдски округ мање производи жита а смедеревски више. Даље и младеновачка штација чини много штете нашој трговини. Ту има много трговаца, а она је на згодном месту па с тога сви тамо и носе и продају жито. Није узрок ни то, да су код нас хрђави кантари. То не стоји. Седите на смедеревској пијацама, па ће те видети небројно неправилности до подне. Код нас треба само јача контрола на пијацама и ништа више. Код нас нико од кметова не излази на пијацу те да држи контролу од свега, и то је највећи узрок опадању пијаце.

Председник. Кад је напоменуо г. Бркић да кметови не излазе, пмам на то да му одговорим, да ја свако јутро излазим на марвену пијацу и пазим како се ради. Том приликом ја сам и сам опазио неке неправилности и од стране купаца и продавца, а што се тиче општинских органа, ја сам живо настао, да никакве сметње не буду. Може ко и да погрешити и ја те погрешке неопраштам већ одмах казним.

Доиста сам и сам видео неправилности од купаца и верујте дрктао сам од љутине и чинио све па не могу да их савладам, Два сељака из Венчана продали жито једном човеку, људи донели жито и стоварили и сад незнају од кога да наплате. Један погодио и написао на аргији да им се плати а они што имају да исплате хоће све у бакру да исплате. Сад се незна које с њима погодбу извршио и онда сам морао да хватам онде где су стоварили и читав дан сам провео, док сам ухватио.

Дакле има хрђавих појава доста али и има и од сељака хрђавих појава. Један сељак измерио на једном кантару, па онда измерио и на другом и добио две цедуље, па продао и по једној и по другој.

Ово питање доиста треба да занима општину као што је и г. Главинић споменуо. Није питање ситно. Оно је у толико важније што Београд треба да буде центар трговине па због тога треба и сваку сумњу одклонити а злоупотребу тим пре.

Постоји и оно што је напоменуо г. Бркић. Производња у житу јача је у смедеревском округу.

Андра Одавић. Ја мислим да изберемо комисију и кад нам поднесе извештај, да дебатujemo

Бока Николић. Ја ћу да изберем тројицу од одборника, и тројицу од трговаца из грађанства. Предлажем Павла Цветковића, Јакова Алкалаја и Косту Симића трговце, и од одборника: Одавића, Мату Јовановића (чује се и Боку Николића као предлагача). Па добро ја се примач.

Мата Јовановић. Овде је пала реч, да се изједначи такса кантарска. Г. Николић вели да се такса у Београду наплаћује више но у Смедереву. Међу тим по закону је такса 10 пара од сто кила, а овде се наплаћује по 20 п. То не сме да буде, јер закон прописује за целу земљу ту таксу. И сад ако је у истини тако, онда је у томе највећи узрок.

Гавра Бркић. Нека и то извиди комисија.

Бока Димитријевић. Ја би само молио да се ова комисија одмах позове на рад.

Председник. Усваја ли одбор кандидацију? (Усваја) Добро ја ћу комисију одмах позвати.

Сад изволте чути акт о исплати оружја узетог за позорнике. [Секретар чита].

Одобрава ли одбор да се исплати из партије за непредвиђене трошкове? [Одобрава].

Мата Јовановић. Само би ја питао, да ли има кога, да ово заводи у инвентар, јер ја сам приметио, да су многе ствари набављене, а мигде нема да су заведене.

Председник. Дозволте ми да објасним. Одлучено је да буде дупло књиговодство. У главном књиговодству долази у инвентар све и процена и свака година је рабатирана.

Досадањи инвентар није одговарао Ја сам видео да инвентар није добар и нисам га ни примио.

Сад има други акт од војене власти, којим се тражи комора од општине београдске. Чујте. [Секретар прочита].

Андра Одавић. Је ли то тај прирез што грађани дају?

Председник. Није, него је ово разрешено на општину према њеном имовном стању, да мора толико кола набавити. То општина мора дати. Министарство је много раније тражило од општине набавку дрвене грађе и овде има писмо по коме јавља да само министарство изврши, па да општина плати, и поводом тога добивено је писмо од 31 Јануара 1891 год. у коме се каже, да одмах поднесемо извештај, колико је грађе набављено и ако није одмах да учини и поднесе изјаснење, за што до сад није извршила [чита писмо].

Мата Јовановић. То треба све набавити лицитацијом.

Председник. Општински је суд одговорио да сама држава набави а општина ће платити по цени, јер она не зна то да купи, и од државне стране на ово није ништа одговорено после тога писма.

Сад молим вас шта да радимо сад по овом питању [Чује се: за идућу седницу] добро. Онда ће се изнети идућој седници на решење.

Састанак је закључен у 8 и по сахати по подне.